

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsebet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 38.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 208.—Anul LXX.

Brașov, Vineri 21 Septembrie (4 Octombrie).

1907.

De ce nu răspunde Apponyi?

„Cel ce cunoaște faptele, care mă cunoaște pe mine, va râde numai când va auzi acuzarea, că eu aș fi asupritorul unui popor sau a vrunei ființe omenesci măcar“. Cu aceste cuvinte se apăra contele Apponyi în contra invinuirii lui Björnson, a marelui poet norvegian, care în ultima sa scrisoare a zis că nu nește nici decum ca Apponyi să joace în congresele europene pe amicul păcii și al bunei înțelegeri dintre popoare, pe când acasă în patria sa el cu semenii săi războiesc popoarele nemaghiare.

Ce preț poate avea o astfel de apărare noi aici știm să judecăm mai bine, fiindcă cunoaștem toate faptele, despre cari vorbește Apponyi. De aceea și înțelegem foarte bine pe mândrul grof când zice, că nu crede de lipsă a răspunde nimic la acuzările lui Björnson.

Mai adaugă Apponyi că nici un poate răspunde lui Björnson, fiindcă el numai acuză și ocărăște fără de a aduce dovezi. Numai atâta mai trebuia ca Björnson să înșire toate nedreptățile ce le suferă în Ungaria Slovacii, de a căror soarte poetul se interesează mai de aproape! Nu era de lipsă să vină cu amănunte, când deja se știe în toată Europa cum sunt tratați în Ungaria Slovacii și celelalte popoare nemaghiare.

Apponyi încă și acum e de credință că în străinătate nu e cunoscută situația naționalităților din Ungaria. Se înșală însă amar. Björnson nici nu l'a invinuit că acasă ar găti pe Slovaci, pe Români, etc., ci a zis, că asuprește, și ca ministru mai ales dă concursul lui încercărilor de a susține și întări despotismul de rasă față cu popoarele nemaghiare.

Ziarul cel mare englez „Times“, care e răspândit în toată lumea, a înțeles îndată despre ce e vorba în scrisorile poetului norvegian și a citat

insuși ca una din multele dovezi: legea școlară a lui Apponyi.

Așadar nu era nevoie să se mai aducă dovezi, când s'a afirmat în scrisorile amintite că în vreme [ce ocărmuirile din Ungaria prigonesc naționalitățile și pe conducătorii lor, bărbații de frunte ai guvernului] fac, în mod cu totul necuviincios, pe apostolii păcii în străinătate.

Ori una, ori alta. Dar ca să fi deodată povățuitor al războiului și al păcii popoarelor, nu poate fi admis. Aceasta a zis-o Björnson în scrisoarea sa către congresul internațional din München și a repetat-o în scrisorile sale următoare. A intra în amănunte nici n'a voit, nici n'a fost la loc să o facă în împrejurările date.

Groful Apponyi înzadar vine cu iubirea de libertate și de oameni, de care ar fi dat probe, căci tocmai stăruințele sale în favorul păcii pe la congresele internaționale fac ca răspunderea sa, cum zice Björnson, să fie cu atât mai mare în ce privește purtarea sa de acasă. N'are deci cuvânt groful de a imputa poetului că l'ar fi acuzat cu ușurință, nici de a-i obiecta că nu este politician.

Trebuie oare ca cineva să fie politician de profesie pentru ca să înțeleagă și să poată judeca când un popor este nedreptățit și când nu?

Ar fi foarte trist pentru oameni și popoare dacă ar fi așa, căci tocmai între politicianii de profesie se află cei mai mulți cari întorc și succesc lucrurile în defavorul adevăratei libertăți și umonități, și Apponyi de sigur nu este cel din urmă între aceștia.

Prin aceea că groful declară de prisos a mai răspunde lui Björnson, el mărturisește, că se simte lovit de moarte și că nu răspunde fiindcă nu poate răspunde și fiindcă totuși, răspunzând, ar putea provoca o dispută, care de sigur s'ar sfârși c'un blam cumplit pentru el.

Pozna poznelor este fără indo-

ială, că acum vine în ajutor (în „Magyarország“) strămtorului Apponyi, înosul popă Hoek, care a fost strigat în dietă, sărind în vorba deputaților naționaliști, că aceștia ar trebui spânzurați.

Un astfel de om a luat apărarea iubirei de libertate și a umanismului, de care dă atâtea probe groful Apponyi acasă!

Vai de lume și de țară!

Revista politică.

De azi într'o săptămână se va deschide sesiunea de toamnă a dietei. Pentru ziua aceasta, 10 Octombrie st. n. — cum știm — partidul social-democrat pregătește o mare demonstrație în favorul votului universal.

Mișcarea e îndreptată în contra guvernului, care trăgânează cu intențiune de a-și implini angajamentul luat față cu Majestatea Sa de a introduce votul universal în Ungaria.

„10 Octombrie va fi o măreață sârbătoare. Cu această zi își va lua începutul renașterea Ungariei milenare“. Aceasta, zice una din foile maghiare contrar guvernului, e de viză socialiștilor, iar foile coaliției se plâng că socialiștii umblă să facă din Ungaria națională maghiară o Ungarie internațională.

Adevărul este, că socialiștii înainte de toate vor să demonstreze la 10 Octombrie viitor prin adunări populare și încetarea muncii în această zi, în contra încercărilor de a zădărnici reforma electorală, care, după dorința coroanei trebuie să țintească a da drept electoral tuturor prin votul universal, prin urmare și muncitorilor proletari din Ungaria, pentru ca în viitor și aceștia să-și aibă reprezentanții lor în dietă. Naționalismul kosuthiștilor, care are de țintă ca ei singuri să fie tari și mari, vrând a zădărnici dreptul de vot al mulțimei,

trece marginile iertate și de aceea socialiștii combat acest naționalism asupritor, mai ales că în programul socialist nici nu se cuprinde naționalismul ca atare.

De alaltăeri earăși țin conferențe în Budapesta miniștrii ungurești cu cei austriaci în scopul încheierii pactului economic. Vestile ce ne sosesc de acolo nu sunt favorabile. Guvernul austriac stăruie ca deodată cu invoiala vamală-comercială să se hotărască și asupra cvotei și a băncei, ear guvernul unguresc nici-acum nu vrea să știe de aceasta. Ministru-președinte Beck a zis cătră un șovinist, că acasă la ei (în Budapesta) miniștrii ungurești țin mai mult ca vreodată morțiș la punctul lor de vedere. E bătător la ochi, că în ziua când s'au reinceput tratările pentru pact, moștenitorul tronului Francisc Ferdinand a avut o lungă audiență la Majestatea Sa. Se crede că a fost vorba în aceasta audiență și de pact.

Monarhul nostru și curtea din Viena au avut zilele aceste mulți și însemnați oaspeți princieri. Aproape în același timp Majestatea Sa a primit vizita Regelui Carol, a ducelui englez de Connaught și a marelui duce rusesc Vladimir. Regele Carol a fost distins de rândul acesta nu numai prin primirea călduroasă ce i s'a făcut, ci și prin aceea că a fost invitat la sfatul ce l'au ținut în Viena ministrul nostru de externe br. Aehrenthal cu ministrul de externe Iswolsky al Rusiei și a conlucrat la stabilirea principiilor, după cari au a se duce la sfârșit reformele în Macedonia, în deosebi reforma judiciară. Regele Carol s'a sfătuit cu monarhul nostru și cu miniștrii de externe numiți și privitor la conflictul României cu Grecia, care încă nu e aplanat.

ECULETONUL „GAZ. TRANS.“

Flori.

Încă-i verde codrul și câmpia 'n floare
Și să joacă veseli fluturii 'n soare,
Și cad stropi de rouă pe pământ acuma
Ș'o mai trece vreme pân' să cadă bruma.

Dar în inimi vara prea curând să curmă,
Prea degrab' se uscă floarea cea din urmă,
Iar când bate bruma inima pustie
Infloresc zadarnic florile 'n câmpie.

Ecaterina Pittiș.

Călugărița.

(Sonet).

De mult a fost... Când luna lin răsare
Și trece blândă'n nopțile tăcute,
Îl vezi cum vine 'ncet, să te sărute
Și-l stringi la piept și-l ții, dar el dispere....

Și zboară, zboară, gândurile tale,
Te pierd în negrul vremilor trecute:
În valurile viselor pierdute
Mai afli mângâiere și 'ndurare....

...S'a dus, s'a dus... De-atunci i-o vecinicie.
De ce tresai? Crezi că el iarăși vine?
E mult de-atunci. El nici nu te mai știe.

Se 'ntinde noaptea 'n zările senine...
Tu plângi, sârmană inimă pustie,
Și plâng în ramuri vinturile line....

Brașov.

Vasile Stoica.

Din putere proprie.

George Stephenson,

marele inginer și constructor al celei dintâi locomotive.

(1781—1848).

(Fine)

Din ziua invingerii, chestia drumurilor de fer în Anglia era hotărâtă, și în curând ele s'au dezvoltat într'o măsură extraordinară. Era bătător la ochi, cum s'a schimbat acum de odată poziția publicului pe partea lui Stephenson. Mai înainte, de multe ori, oamenii erau reci față de el, ba i-să arătau chiar dușmani, acum toți îl încercuiau cu laude și semne de stimă.

În ziua, când s'a inaugurat linia ferată așteptau opt locomotive probate de ale lui Stephenson și mulțimea privea mirată și uimită, când a văzut că începe a urla trenul.

Obiecțiunea de căpetenie contra locomotivei, după ce aceasta s'a pus în praxă, s'a dovedit de un prejudiciu — care, fără îndoială se poate ierta.

Învățații nu să îndoiau că locomotiva n'ar putea pune în mișcare roatele vagonului, erau însă de părere, că roatele să vor învârti tot într'un loc și vagonul nu va merge înainte pe șine, sau că, la cazul când aceasta ar succeda, o urcare, cât de mică a liniei, va face să înceteze

mișcarea. Chiar și marele Arago încă să îndoia de practicabilitatea liniilor ferate, ce este mai mult, la introducerea lor în Franța.

Stephenson nu să abātu din calea sa prin nici un fel de obiecțiune. Circularea de persoane, la care să contase puțin dela început, crescu din zi în zi, iar prețul pământurilor din apropierea liniilor să uroa în mod însemnat. Tutoarea cari mai înainte refuzară trasarea pe locurile lor, le părea rău pentru încăpăținarea lor. Fizionomia circulației s'a schimbat cu totul prin liniile ferate.

Afară de arta tipografică, două invenții, mai sunt cari au influențat adânc asupra vieții omenesci — folosirea generală a vaporului și a telegrafiei.

Dacă mai înainte să glorifica ca bine făcător acela, care știa, prin un pod, să lege țărmoare de țărmoare, cu cât mai mult, trebuie să fie glorificat acela, care a știut să apropie de oaltă cele mai îndepărtate ținuturi din lume. Gloria aceasta nu-i va deuega-o lui Stephenson nimeni, nici odată.

Descoperirea puterii motorice de acum, de viză veacului al optăzecedelea, este opul unui singur individ, a cărui minte genială face așa zicând să dispară depărtările de spațiu pe pământ.

Dela 1825, de când s'a dat spre circulație publică cea dintâi linie ferată, între Stockton și Darlington, rețeaua căi-

lor ferate din Anglia s'a întins cu o iu-tală de necrezut peste toată fața pământului...

Grandios și neprețuit pentru înaintarea omenimei este progresul, la care a contribuit în prima linie Stephenson, adevăratul bărbat, care s'a ridicat din putere proprie.

Dar ori cât de mare a fost hărnicia lui, ori cât de vrednică de urmat pare perseveranța lui neobosită, meritul lui de căpetenie consistă în aceea, că el a avut deplină încredere în sine, în bunălatarea și trânicia idealului său, căruia și-a închinat gândurile și munca sa. El rămase neclătit pe lângă ceea-ce credea că va isbuti, pe lângă toate împotririile altora. El nu pierdu speranța, când toți să îndoiau și, totdeauna, cu curaj începea din nou, când nu isbutea, ori da de alte pie-deci. În răbdarea asta și zace întreg secretul isbândit, care, în cele din urmă i-a încoronat munca conștientoasă.

Dar nu numai curajul neclătit al acestui viteaz de muncă stăruiește stima de obște. Neîntrerupt se gădea Stephenson și la bunăstarea lucrătorilor săi. Ca munca zilnică a acestora să le fie mai plăcută și mai prețioasă, Stephenson le întemeie un sătuleț draguț, cu case comode, fie-care cu câte o grădiniță lângă ea. În apropierea minelor construi o biserică, iar pentru creșterea și instrucția copiilor îngrijii, ca să li să zidească școli corăspunzătoare. Pentru lucru bun, plătea

Festivitățile jubilar

ale reuniunii sodalilor români din Sibiu.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu și-a serbat Sâmbăta în 28 și Duminecă în 29 Septembrie st. n. jubileul de 40 de ani de existență printr'un șir de festivități frumoase și înălțătoare. Această vrednică reuniune, al cărei neobosit președinte este d-l V. Tordășianu, a făcut în decursul celor 40 de ani de existență și indeosebi în anii din urmă progrese frumoase, pe terenul consolidării și a cultivării meseriașilor români din Sibiu.

Iu ședința festivă, ținută Duminecă, în care s'a sărbătorit munca rodnică desfășurată de această reuniune, vicepreședintele societății d-l G. Poponea a rostit următorul frumos discurs, în care se reoglindează activitatea mănoasă a reuniunii jubilar:

Onorat public!

Fiindu-mi dată mie greaua sarcină de-a fi interpretul sentimentelor membrilor acestei Reuniuni, care astăzi serbează anul al 40-lea dela înființarea ei și al 10-lea de când președintele actual d-l V. Tordășianu se află în fruntea ei sunt convins că nu voi putea exprima în cuvinte bucuria și mândria de care sunt cuprinși astăzi, când serbează o zi atât de mare, o zi atât de însemnată, ziua care le reamintește activitatea unei munci de 40 de ani.

Pentru-ca să cunoaștem bucuria de care sunt cuprinși ar trebui să cunoaștem mai întâi năcazurile și greutățile cu cari au avut să lupte în timpul acestor 40 de ani.

Noi cei mai tineri nu le cunoaștem atât de bine, le cunosc însă înaintașii noștri, bătrânii, și mai ales aceia, cari au dat ființă acestei Reuniuni. Căci știut este că tot începutul e greu și negreșit că începutul acestei Reuniuni va fi fost de tot greu; greu din cauză că înainte de aceasta cu 40 de ani numărul meseriașilor români în Sibiu era foarte mic și pe lângă aceasta fiind și săraci aveau să lupte cu diverse neajunsuri, cu felurite piedeci ce li se puneau în cale din partea dușmanilor lor, cari nu-i priveau cu ochi buni și cari singuri se credeau în drept a profesă meserii, iar pe noi ne șicanau ne asupriau.

Dumnezeu însă, carele, după cum s'a zis în rugăciunea ce s'a cântat mai înainte: „a păziți cu mâna-i tare pe român poporul său“, s'a îngrijit și de acești oameni ai muncii, trimițându-le pe apostolul său, carele cu dragostea inimii sale, cu puterea cuvântului său, să le îndrepte pasul, să le lumineze calea, și să-i conducă la limanul dorit.

Acest apostol al meseriașilor români a fost On. public, fericitul în Domnul fost asesor consistorial Nicolae Cristea.

Inzestrat cu minte luminată, cu inimă nobilă și mai presus de toate cu iubire oătră neamul seu, văzând starea în care se afla meseriașul român a pus la o parte alurele aristocratice și s'a coborât între

simbrie bună, și nici odată nu uita, că tot omul, precum își are drepturile, își are și datorințele sale. Nobil și îngăduitor să îngrijea el și de instrucția celor de altă lege.

În scurtele clipe de repaus și în timpul activității sale neobosite de mai târziu, Stephenson să îndelestnicea, ca și în tinerete, cu deprinderi economice. Până la adânci bătrânețe să îngrijea de pasări, lucra în grădini și călărea pe câmpuri. Fieea lui prietinoasă și vorbăreață îl făcea plăcut la mic și mare. Unde mergea, dădea învățături și îndemna la lucruri folositoare. Astfel atrase atenția țărănilor la săcarea mlaștinilor de pe câmpuri, la cultura mai lesnicioasă și totuși mai folositoare a acolora prin introducerea mașinilor de arat, de sămănat și de cosit, cari se desăvârșeau din zi în zi. Cele mai multe din călătoririle lui cad în anii 1834 până 1837, tocmai pe timpul, când abea era în stare, să facă tot, ce i-să cerea. Tot acum era ocupat extraordinar cu corespondența sa bogată în toate părțile. De multe ori trebuia să răspundă la 30—40 scrisori, cari foarte adesea recereau multă judecată, multe calculațiuni oboșitoare.

Metropola lumii, Londra, numeroasele întreprinderi de căi ferate, minele lui de cărbuni și fabricile, toate așteptau dispozițiunile bărbatului indispensabil. Astăzi era

acești oameni lăsați în grija sorții, i-a strâns la un loc, le-a pipăit ranele și constatând pericolul ce-i amenință, s'a hotărât să-i mântuiască. După-ce a făcut cunoștință cu câți-va dintre ei i-a invitat la o consfătuire, în care descoperindu-le scopul său nobil, le-a propus înființarea unei Reuniuni, în care să aibă privilegiu de-a se întruni, de-a se cunoaște și de-ași spune năcazurile și durerile. În două ședințe s'au desbătut statutele și apoi prin magistratul din Sibiu s'au așternut guvernului reg. din Cluj, carele le-a și aprobat.

Astfel prima adunare generală a meseriașilor români din Sibiu s'a ținut în ziua de 23 Aprilie (5 Maiu) anul 1867 în sala cea mare a semin. „Andreian“ în care s'a constituit pe baza statutelor.

Cu această zi s'a început activitatea Reuniunii și cu începutul activității s'au născut și greutățile, greutăți cari sunt descrise de fericitul N. Cristea și publicate în I Anuar al Reuniunii.

Pentru a se vedea cât de mult a trebuit să lupte acest vrednic bărbat voui oită din Memoriile sale numai două pasaje, în care se cuprinde un greu oftat al său.

Anume, după-ce arată scopul ce l'a îndemnat la înființarea Reuniunii, și după-ce face istoricul acesteia până la anul 1900, zice:

„Puse toate aceste pe hârtie cetitorului nu i-s'ar părea așa de grele, însă când cine-va își închipuiește mișcarea greoaie a unei corporațiuni compusă de elemente cu felurite temperamente și educațiuni, espuse une-ori la șoapte ispititoare din afară de Reuniune, greutatea se înalță ca un munte colosal.

„Istoricul Reuniunii, dacă va veni oare-cine să deschidă paginile și să arate cum au decurs an de an lucrurile, ar arăta, că dacă am atins cu accent *greutățile* dela începutul Reuniunii încoace, n'am zis prea mult, mai curând prea puțin“.

Din aceste se vede lămurit, că bună luptă a luptat, și adevărul acestor cuvinte îl recunoaștem de toții; recunoaștem neputința înaintașilor noștri, însă nu-i învinovățim pentru că știm că acea neputință n'a fost creată de ei, nici prin ei, ci la această i-a adus vitregitatea timpurilor.

Cu atât mai mare trebuie să fie deci recunoștința noastră față de ei, pentru că deși puțin, deși săraci, deși asupriți, au isbotit a înființa și susține această Reuniune.

Meritul acesta se datorește negreșit în prima linie vrednicului ei fost președinte N. Cristea, carele pe lângă toate greutățile, cu care a avut a să luptă, cu toate neplăcerile ce-a avut să le îndure din partea chiar acolora, pentru binele cărora lucra, n'a desperat, nu și-a părăsit postul ei ca un adevărat păstor a stat în fruntea turmei sale, apărându-o de tot ce i-ar fi putut cauza stricăciune și conducându-o la pășune grasă, la pășune datătoare de putere și viață.

Inarmat cu lumina cunoștinții și cu iubirea de neam, 30 de ani cât a fost președintele acestei Reuniuni, a fost sfătuitorul, ajutătorul și mângăitorul meseriașului român din Sibiu, pentru care multe jertfe mari a adus, jertfe atât spirituale cât și materiale.

Munca ce-a depus-o acest neuitat

activ în sudul țerii, peste câte-va zile era la nord. Bărbatul crescut în școala de muncă, suporta cu ușurință toate neajunsurile unei vieți laborioase. Intreagă puterea sa, era subordonată voinței sale. Pentru întărire avea trebuință numai de puțin somn.

Afacerile lui Stephenson crescuseră în așa măsură, încât a fost silit să deschidă în Londra un birou propriu de afaceri. Aici să prelucrau schițele pentru nouăle linii ferate, aici să primiau vizite și deputațiuni, aici să prezentau și să examinau planurile cele nouă.

Pe lângă toate lucrările acestea oboșitoare, cari absorbeau cu totul pe omul muncitor, el totuși rămase blând și simțitor. Astfel într'o scrisoare către fiul său, din timpul acela, să găsește împărtășirea mișcătoare, că două cinchițe, cari își făcuseră cuib într'o odaie goală din locuința sa, închinându-se din întâmplare o ferastră, fură despărțite deolaltă și să prăpădiră.

În oăți-va ani, Stephenson legă cu oăi ferate cele mai însemnate orașe din Anglia. Acum își îndreptă privirea înspre Olanda și Scoția, unde să proiecta nemijlocita legătură a capitalelor între sine și, apoi, legarea acestora cu Londra.

Chemat în Belgia, mai târziu în Spania, inginerii pretutindinea îl salutau ca

binefăcător al nostru este cu mult mai mare, decât ca să se poată cuprinde în spațiul unei vorbiri.

Deci în această zi de sărbătoare, în aceste momente de bucurie și mândrie meseriașii români din Sibiu cu pietate să închină memoriei fericitului întemeietor și protopărinte al lor. Cătră el și cătră toți aceia cari au luptat pentru întemeierea și susținerea acestei Reuniuni, se îndreaptă glasul nostru de mulțămintă, lor ne închinăm, lor le aducem prin osul nostru de recunoștință pentru jertfele aduse.

Ceea-ce ne întristează în aceste momente de bucurie e: că foarte puțin dintre cei-ce au muncit la spargerea țelinei se pot bucura astăzi de fructele ostenelelor lor, partea cea mai mare dintre ei își dorm somnul veciniei, faptele lor însă viază. Dintre toți aceia, abia putem număra în mijlocul nostru 2, anume pe veteranul și încăruntitul bătrân N. Simtion, tipograf, carele timp de 30 ani a ocupat postul de vicepreședinte, luptând alături cu neuitatul președinte, și care deși retras din fruntea Reuniunii, carea în semn de recunoștință pentru meritele sale, l'a distins cu titlul de membru onorar, nu înceată a veni mijlocul nostru îmbărbătându-ne și dându-ne sfaturile sale. Al doilea e I. Cristea, măiestru compactor, al treilea I. Simoneti, măiestru pantofar în Săliște.

Am amintit aceste fapte ale înaintașilor noștri și binefăcători, pentru că datorii suntem întotdeauna și mai ales acum să ni le reîmproștăm în memorie, ca din pilda lor să luăm învățătură, să știm, că pentru ca să ajungem aceea ce dorim să fim, pentru a ajungă scopul spre care țântim, trebuie muncă, trebuie jertfe.

La anul 1897, când oboșit de munca zilelor și apăsător de povara anilor, fericitul N. Cristea, se retrage din fruntea Reuniunii. Iar membrii acesteia în semn de recunoștință îl distinge cu titlul de președinte onorar.

Când s'a retras din fruntea Reuniunii a mai adresat membrilor următoarele cuvinte de învățătură:

„Iar când vă rog să nu mai reflectați la persoana mea, vă mai rog, onorați membri ai adunării generale, de un ce, după mine de o importanță mare. Cugețați-vă a pune în fruntea Reuniunii un bărbat, carele, după cum zice istoricul cel mare, Momen, despre bărbății de stat: „nu pentru plată să servească poporului, dar nici măcar pentru plata dragostei poporului, ci pentru binecuvântarea viitorului și înainte de toate pentru ca să-i fie posibil a mântui și a face ca națiunea să poată reîntineri!“

Aceste cuvinte s'au imprimat adânc în inimile noastre a celor ce luasem parte la acea adunare.

Pe cât de înțelepte pe atât de grele ni-se păreau aceste cuvinte acum, când ne gândeam la alegerea unei astfel de persoane, care să întrunească dacă nu toate, cel puțin în parte aceste calități.

Bunătațea celui Președinte nu ne-a părăsit însă, ea s'a coborât de nou asupra noastră și ne-a trimis pe acela, pe carele îl căutam, pe acela de carele aveam lipsă.

Alegerea făcută încă în aceeași adu-

pe magistrul lor. Cei mai însemnați bărbăți din țerile acestea li aduceau omagiile lor, regele Belgiei li strânse cu căldură mâna, și-l numi „prietinul“ său.

Anglia întreagă sărbători la 15 Septembrie 1880 jubileul de 50 de ani dela deschiderea liniei Manchester—Liverpool, construită cu locomotiva îmbunătățită a lui Stephenson. Cea dintâi linie ferată cu locomotivă, din Germania, după cum să știe, s'a deschis în 1835 între Nürnberg—Fürther, la 1837 urmă cea dintre Lipsca—Dresda, în 1838 Braunschweig—Wolfenbüttel, după ea Berlin—Potsdam și alte multe. Franța, Italia, Austria și chiar Rusia, la început rămaseră cu mult îndărăt în privința așezămintelor de linii ferate.

Precum a fost Stephenson cel dintâiu care, prin transportul de mărfuri și persoane a ridicat instituția căilor ferate la o înflorire ce nu se credea cu putință, tot așa a fost cel dintâi, care a introdus telegrafia electrică.

În anul 1840 a simțit Stephenson mai întâi, că nu mai este în stare să învingă toate lucrările, cari să înmulțeau pe zi ce merge. El să retrase la o viață mai liniștită lăsând postul de inginer suprem fiului său Robert, vestit ca inginer distins cu deosebire în construcții mari de poduri, care-i fusese și elev într'o vreme. El își alese de locuință stabilă *Tapton-house*.

nare a fost cât se poate de norocoasă. Aceasta o dovedește avântul ce l'a luat Reuniunea în timpul, de când a avut fericita idee de a alege în locul fostului conducător pe actualul președinte d-l Victor Tordășianu, asesor consistorial.

Munca cea dezvoltată o acest vrednic urmaș al antecesorului său în timp de 10 ani, de când se află în fruntea Reuniunii, e o muncă uriașă, o muncă pe care nu suntem în stare a o prețui. Cei-ce numai puțin se vor fi interesat și vor fi urmărit mersul afacerilor acestei Reuniunii în anii din urmă sunt sigur că nu-mi vor face imputarea că am zis prea mult, când am zis că munca ce a dezvoltat o vrednicul președinte dela venirea sa în fruntea Reuniunii este uriașă. Nu, pentru că aceasta o dovedesc faptele, și faptele vorbesc.

Iar dacă m'aș estinde ca să arăt faptele săvârșite de vrednicul și desinteresatul președinte ar trebui să abuzez prea mult de indulgența On. public. Ajunge cred, dacă voui arăta că atunci când a luat conducerea, Reuniunea în urma numărului de tot redus al membrilor și în urma oboșelii și bătrănelilor fostului președinte, abia numai cu titlul mai figură.

Lucrul cel dintâiu, de care s'a apucat noul președinte, a fost ca să adune pe toți meseriașii în jurul Reuniunii, și spre scopul acesta n'a cruțat jertfe, n'a cruțat ostenele, ba cei mai mult a alergat chiar pe la casele lor, unde nu arare-ori era primit foarte rece, pentru că spiritul de asociere nu era dezvoltat în de-ajuns. Puterea cuvântului său a deșteptat însă rând pe rând simțămintele celor nesimțitori și după o muncă încordată i-a succes a-i mișca și a-i aduna în jurul Reuniunii. Sati-făcut de primul succes și având, așa zicând, brațele necesare, s'a pus pe lucru, căci teren era de ajuns. A făcut tot ceea-ce a crezut că va contribui la dezvoltarea atât materială cât și spirituală a membrilor Reuniunii. Între multe altele a pus la cale așa numitele ședințe literare, cari se țin în fie-care lună odată, cu scop ca prin acestea să desvoalte gustul de celit și prin celit să se lumineze. Efectul acestor ședințe este uimitor. Am putea dovedi cu cazuri concrete, că înainte de a se pune la cale aceste ședințe mulți dintre membrii acestei Reuniuni abia puteau trece cu cetitul dintr'un șir în celalalt, astăzi, nu numai că cetesc fluid, ci și-au căștigat și cunoștințe, cari le dau posibilitatea de-a nu se sfil a păși și discuta fără temere, și nu e ședință literară, la care numărul ascultătorilor să nu treacă peste 100—150.

Mai departe țiu să amintesc numeroasele fonduri înființate de și la îndemnul zelosului președinte, cari sunt o dovadă și mai mare de munca desinteresată și mănoasă.

La venirea d-sale în fruntea reuniunii aceasta abia dispunea de 2 fonduri, astăzi dispune nu mai puțin decât de 16, și toate în sume destul de însemnate.

Iar cununa cea mai neveseșită care împodobește munca sa este cumpărarea edificiului pompos, care afară de reuniune, care cuprinde 2 odăi și o sală mare, anume, zidită, cuprinde sub coperișul său nu mai puțin ca 14 odăi ce sunt închiriate și cari aduc anual un venit considerabil.

La acest loc ne simțim datorii a aduce mulțămintele noastre cele mai ferbinți,

Reședința asta o înconjurau câmpii verzi, livezi și grupuri de arbori. Jur împrejur ochiul să desfăta peste tinuturi înfloritoare. De aici să vede linia ferată și să aude fluieratul ascuțit al locomotivei. Spiritul viu, înse, al bărbatului obicinuit să lucre fără odihnă, nu să putea deda fără muncă. El căută și găsi nouă ocupație, apucându-se de cariere întinse de var.

Pentru recreație își întocmi în grădina glastre pentru cultura de pepeni, ananas și struguri, îngrijea de câinii săi favoriți, ținea vaci, cai, iepuri de casă și cu ajutorul cuptoarelor de clovit, să ocupa cu ciocirea măiestrită a ouălor, cu mare isbânda. Întrebunțarea deasă a microscopului îi cășuna nespusă mulțumire.

Când călătorea unde-va cu vre-un tren, obicinua să privească în fie-care vagon, nu cumva să întâlnește cu vre-o față cunoscută ori interesantă. Dacă găsea pe cine-va, intra în compartimentul respectiv și îndată aflamaterie interesantă de conversare. Cu ocaziile acestea povestea bucurios câte ceva din viața sa plină de întâmplări. Dacă trecea pe câmp, sau prin pădure, atrăgea atențiunea însoțitorilor asupra unor obiecte simple, de exemplu asupra unei frunze, a unui fir de iarbă, a unei bucăți de coajă, a unui cuib de pasăre, a unei furnici, care își duce cu greutate ouăle... și apoi vorbea cu însu-

Ven. Consistor, carele în părinteasca-i îngrijire și la rugarea vrednicului nostru prezident a pus la dispoziția reuniunii împrumutul, cu care s'a cumpărat acest edificiu.

Iar acum când avem fericirea de-a serba pe lângă jubileul de 40 ani al reuniunii și jubileul de 10 ani al celui de al doilea vrednic prezident al ei, meseriașii români din Sibiu cu recunoștință și dragoste își îndreaptă glasul lor de mulțămire către D-voastră, Stimate d-le prezident, rugându-vă, să primiți asigurarea dragostei și stimei ce vi-o păstrează. Rugând pe Dumnezeu ca să vă țină în deplină sănătate încă mulți ani fericiți, împreună cu stimata familie, vă mulțămim din adâncul inimei pentru bine facerile și jertfele ce le-ați adus în timpul acestor 10 ani, pentru cauza sfântă a lor, și vă roagă ca și pe viitor să le fiți luminătorul, sfătuitorul și mângăitorul lor. Să trăiți d-le prezident, la mulți, mulți fericiți ani!

Iar ca semn al dragostei nefățărite primiți acest dar al nostru!

Adunare poporală în Spring.

Darea de samă a deputatului Maniu.

În 29 Sept. și-a ținut deputatul Dr. Iuliu Maniu darea de seamă înaintea alegătorilor din comuna Spring și jur. A pornit din Blaj cu trăsura însoțit de domni Ștefan Roșian, prof. de teologie, Dr. Ioan Bălan, vice-notar cons., Dr. Ioan Chirilă, Traian Erdélyi, Eugeniu Muntean, cand. de adv. Aurel St. Vodă, castelan metr. La capătul comunei Vingard îl aștepta un banderiu de 16 călăreți. Aici d-na Crețariu din Vingard predă un frumos buchet deputatului.

Apropiindu-se de Spring deodată stăm față c'un banderiu de 40 călăreți conduși de un tânăr viguros ce purta steagul, care cu mândrie și biruință l'au purtat la alegerea din Vinț. »Te-am așteptat cu dragoste, ca să-ți arătăm că și noi tinerimea din Spring și jur ne știm însuflețiți pentru idelle mari, pentru cari te-ai luptat în casa țării. D-l deputat răspunde zicând că dragostea cu care îl întâmpină tinerimea îi va îndoi puterile sale sufletești, cu cari promise a lupta și mai departe pentru drepturile neamului românesc.

Pornim mai departe și suntem întâmpinați de inteligența din Spring și jur, și de mulțime de țărani. Aici d-na de Colbazi salută pe deputatul cu câteva cuvinte spuse cu adevărată dragoste, eșite din inimă românească. După răspunsul deputatului intrăm în Spring. 60 călăreți din Vingard și Spring și 26 trăsuri.

La intrare în sat tinarul preot din Boz, Ioan Becicheri salută pe deputatul cu cuvinte înflăcărâte: »Cu inimile aprinse de dragoste am venit să salutăm pe apostolul, luptătorul înflăcărât al neamului românesc. Am venit ca să-ți însuflăm curaj și pe mai departe, ca să poți duce la izbândă steagul ridicat întru luminarea neamului și apărarea drepturilor. Răspunde Dr. Maniu cu niște vorbe ce storc lacrimi din ochii multora. După acestea am mers la casa ospitală a d-lui Const. de Colbazi.

Intrăceea să constituie adunarea. De

1) Ca dar a primit un orologiu de salon în preț de 150 coroane.

flecire de lucrările atotputernicului Creator, care ne arată așa lucruri minunate, așa lucruri ucurpinse, chiar în cele mai mici făpturi ale sale.

Și la adânci bătrânețe știa el să-și păstreze o dispoziție veselă. Nu arare-ori invita persoane mai tinere să se întreacă cu el la fugă, ori le cânta ariile sale favorite. Adese-ori chema la sine, prietini din tinerețe, de poziție mai săracă. Dar nici odată nu da prilej să simțescă cineva, cât de sus s'a ridicat el cu harnicia, cu stăruința și cu izbândile sale meritate. Totdeauna era fără pretenzii și modest. Cunoscătorilor mai săraci nici când nu le opri intrarea în casa sa. El li ajuta, dar și și certa strașnic, când afla, că sunt leneși și cu purtări rele. Multor oameni tineri, sărguincioși și modesti le netezia calea spre norocire. În 12 August 1848 o boală de plumăni puse capăt vieții sale plină de activitate și binecuvântată. Stephenson împlinise 67 ani. Corpul lui a fost petrecut la groapă de o mulțime mare de muncitori, de foarte mulți cetățeni din Chesterfield și de mulți nobili din împrejurime.

Pline de adevăr sunt cuvintele lui rostite în timpul din urmă despre sine: »eu pot zice despre mine, fără să mă laud, că rar va fi un al doilea, care să fi convenit cu o societate așa de deosebită, cum am convenit eu. Ani d'arândul am gustat

prezident e ales părintele Cordea din Spring, care prin o vorbire vrednică de un preot român deschide adunarea și dă cuvânt deputatului.

Dr. Maniu a zis în darea sa de seamă cam următoarele: »Am venit fraților! să vă dau samă de munca ce am făcut-o de la alegere încoace. Ce am putut am făcut. Când m'ați trimis în casa țării ca să vă reprezentez acolo, nu v'am făgăduit nimic, nici bani, nici beutură, n'am avut nici ajutorii fisolgăbărilor, nici al notarilor, nici sulitele gendarmilor, ci voi numai din curată dragoste și în nădejdea că voi lupta pentru drepturile și bunăstarea voastră, ați votat cu mine. Și ce v'am promis atunci? Nimic altceva decât că voi lupta pentru binele și înaintarea neamului meu. Am spus acolo în casa țării dorința voastră, dorința întregului neam: că poporul românesc este neldestulit și, neldestulit. Și ce gândiți? m'au ascultat deputații unguri? Nu! ci m'au huiduit, strigau cuvinte de hulă și batjocură, că am îndrăsnit să spun adevărul. Și ziceau că poporul românesc este îndestulit, numai noi agitatorii vrem să vă ducem pe ghiță.

Aici spuse deputatul o asemănare frumoasă ce a făcut-o în dietă un alt deputat român cu oile și lupul: când lupul zicea că lui îi place de oi și le are dragi, numai ciobanul și câni de n'ar fi. Tocmai așa e și cu guvernul de azi. Când a zis ministrul Andrasey că lui e drag poporul românesc numai de n'ar fi deputați și cărturari români ca să-l ațâțe. (Aici delegatul fisolgăbărilor, un notăreșel Idin Vingard cu numele Péterfi îl înterupe pe deputatul zicând: *ez tulhajtolt dolog, és ha meg egyseer meglörténik felosztalom a gyűlést.* S'a indignat toată adunarea de purtarea așa de nesocotită a notăreșului.) Deputatul zice mai departe, voi apăra poporul și de aci încolo, ori îi place cuiva ori nu! Și voi lupta în contra guvernului, care înainte de alegeți a promis că va face înainte de toate votul universal, darea progresivă și 2 ani de serviciu militar, dar într'un an și jumătate nimic nu a făcut, decât nește legi, cari nu au nici un folos. Vorbește mai departe și desvoltă în înțelesul poporului acestea 3 puncte principale îndemnându-i să-și inbească biserica și școala, să aibă încredere în conducătorii lor, să citească foile românești ca să poată vedea cum s'a poartă lupta pentru drepturile neamului. Vorbirea a fost ascultată cu adevărată evlavie.

Urmează Dr. Bălan, care vorbește despre votul universal, aducând pilde și exemple din viața poporului și arătând binele ce-l va aduce pentru poporul românesc votul universal, direct secret, votare prin comune. Dr. Bălan e un om tânăr, însuflețit, vorbește foarte bine, adevărat orator popular.

Urmează apoi părintele Ștefan Roșian, pe care poporul cunoscându-l dela alegere îl salută cu strigăte de bucurie văzându-l că pășește pe tribună. Părintele Roșian arată, că ocărmitorii de azi nu urmează principiile primului rege ungar Ștefan, etc. Orator excelent, știe însufleți poporul, dar taie totodată fără cruțare în scăderile poporului. Vrednic de aplauzele ce le-a secerat.

Se prezintă un proiect de rezoluțiune ca și cel dela Roșia și să primește cu unanimitate.

Prezidentul închide adunarea la orele

pânea săracăcioasă a lucrătorilor de mine, dar am mâncat cu regi și regine, cu oameni distinși și nobili de toate gradele. Am trăit de ajuns, ca să pot spera că munca mea n'a fost zadarnică și că nu rămâne fără urmări binefăcătoare».

O piatră simplă arată mormântul acestui om mare, bun și ferocit. Contemporanii recunoscători i-au ridicat dejastatuie în mai multe locuri. Cel mai frumos și mai reperitor monument, însă, și l'aridicat el însuși: amintirea recunoscătoare a urmașilor pentru toate timpurile.

După „F. O.” N. Petra-Petrescu.

Legenda rândunelei.

În vremurile de demult — când ori fi fost și acelea — se zice, că a fost într'un sat un om cam sărac și avea trei fete. Cea mai mică era o minune; mulți spuneau, că mai bine s'arfi născut băiat; la joc chiuia ca un flăcău și călăria pe șea ca un făt-frumos, iar de chipoasă și harnică i-se duse vestea; mureau flăcăii după ea, dar se și temeau s'o supere și s'o atingă măcar, iar s'o ia unul de nevastă, nu îndrăsnia, că nu știa cum are s'o scoată la capăt cu așa femeie. Asta o mânia tare mult, așa că se hotărî să meargă în toată lumea să-și caute norocul.

2¼. La adunare au fost la 1000 de oameni și toată inteligența din Spring și jur. Dela adunare ne-am dus la masa bogată a d-lui Constantin de Colbazi, casă și familie de irunte românească.

C-t.

STIRILE ZILEI.

— 20 Septembrie v.

Marele duce rusesc Vladimir împreună cu marea ducesă vor veni în București la 28 Septembrie, ca oaeți ai Soveranilor români. A doua zi vor pleca împreună la Sinaia. La 31 Septembrie marele duce și marea ducesă vor pleca din Sinaia.

Dela curtea regală română. Regele Carol cu Principele Moștenitor, pleacă astăzi Joi la Cernavoda spre a se duce la Murfatlar, ca să asiste la marile manevre. După manevre Soveranul se va duce la Constanța.

Societatea de lectură a școlariilor dela gimnaziul superior fundațional din Năsăud aranjază astăzi, Joi, o serată literară-muzicală, a cărei venit curat este destinat în favorul »mesei studenților« dela acest gimnaziu.

† **Petre Stroe Popescu** unul din cei mai harnici institutori ai vechei generații și fervent naționalist, a răpusat zilele trecute în București în locuința sa din strada Icoanei. Eată, după »Adev.«, câteva date biografice ale răposatului:

Petre Stroe Popescu s'a născut în anul 1831, în com. Kusănești, județul Romanai. Terminând studiile în anul 1848, a fost numit institutor și în această calitate a funcționat până la anul 1892, când fiind lovit de o boală grea, a fost nevoit să se retragă la pensie. În momentul acela Petre Stroe Popescu era director al școlii Nr. 12 din Capitală. Când a predat directoratul i-a dat urmașului său următorul sfat: »Să respecti, d-le Cazacu, neamul și legile țării, dacă dorești să ieși la pensie așa după cum ies eu!« În câteva cuvinte el a căutat să rezume patriotismul și cinstea necesară unui dascăl al tinerimei. A fost conștiințios harnic, energie și perseverent în îndeplinirea datoriilor profesiei sale. Între anii 1850—1860, când s'au pus bazele învățământului la noi, Petre Stroe Popescu, pe atunci în floarea vârstei, a luptat cu energie pentru îndrumarea școlii pe un teren pur naționalist. Pentru serviciile aduse școlii bătrânul profesor Petre Stroe Popescu a fost decorat cu »Coroana României« și »Răspata Muncii«. — Ca părinte de familie Petre Stroe Popescu și-a manifestat aceleași principii de desăvârșit naționalism. D-na Emilia Stroe Popescu scumpa lui soție, nu mai puțin virtuoasă ca și soțul ei, este, astăzi vicepresidenta societății de binefacere »Furnica« sub patronajul reginei Elisabeta, vicepresidenta societății »Principesa Maria« și inspectoarea școlilor de menaj din țară. Adresăm nemângăiatei soții a răposatului și familiei sale cele mai sincere condolențe!

Turburările din Belgrad. În Belgrad au avut loc alături turburări pe strade și mai ales în fața palatului regal, din cauza morței lui Milan și Maxim Novacovici în închisoarea prefecturii poliției din Belgrad.

Când iată, într'o zi se svoni așa din senin, că împăratul florilor caută pentru băiatul lui un tovarăș de vânătoare, căci căți se dusesse până atunci nici unul nu i-a plăcut.

Vestea așa era, dar nici unul din sat nu se bizui c'o face vre-o treabă, numai cele trei fete ale omului ce se sfătuiră să se hotărască ca una din ele să-și încerce norocul și spuseră planul tatălui lor, care le vorbi, că bine s'au gândit, că tot is să-race și poate va izbândi să-și facă una o leacă de zestre.

Și a pornit fata cea mai mare schimbată în flăcău.

Dar tatu lor, care pe semne era năzdrăvan, îi eși la un pod înainte, schimbat și el într'un bălaur cu o gură cât o șură, din care eșiau numai săgeți de foc.

Fata, cum dădu cu ochii de el, o și rase înapoi pe unde a venit.

— Ce ți-s'a întâmplat, dragul tatei? — îi da el, care ajunsese înaintea ei acasă. Ea îi spuse toată întâmplarea.

— Îraaa!.. da proastă mai ești! sări cea mijlocie; ia să încerc și eu.

Și a plecat și dânsa ca cea dintâi, dar dădu și ea cinstea cu rușine.

Dar cea de a treia, vorba Românu-lui: Cel mai mare o fi mai tare, dar cel mai mic e mai voinic, — repede aleargă la taică-su.

unde erau ținuti arestați. Poliția spune că cei doi arestați s'au sinucis, opinia publică însă susține că ei au fost omorâți de poliție. Mii de persoane au fă-ut demonstrații în fața prefecturii poliției, apoi spre seară, mulțimea, condusă de studenți, a demonstrat în fața palatului regal, cercând să pătrundă în curte. Armata a împrăștiat mulțimea. Un locotenent s'a ales cu capul spart, mai mulți alți ofițeri au fost răniți. Toată noaptea orașul a fost străbătut de patrulare de cavalerie și jandarmi. Afară de ziarul »Mali Jurnal«, toată presa din Belgrad susține că Milan și Maxim Novacovici, ziaristi, au fost omorâți de poliție din ordinul regicizilor.

Cerealele române în Franța. Cetim în ziarul »Secolul« din București: Iată după biroul statistic al ministerului de agricultură din Franța care a fost importul de grâu la această țară în primele 8 luni ale anului 1907. Anglia 301 chintale, Belgia 272 chintale, Rusia 705,091 chintale, Germania 330, România 235,003 chintale, Turcia 5011, India engleză 6404 chintale, Australia 9985 chintale, Statele-Unite O. A. 91,242 chintale, Statele-Unite O. P. Aceleași observațiuni ce am mai făcut și altă dată: Printre țările scoțând Algeria, provincie franceză — cari furnizează Franței cea mai mare cantitate de grâu în anul 1907 figurează în primul rang Rusia cu 705,091 quintale metrice și în al doilea România cu 235,003 quintale. Din nefericire nu tot același lucru îl constatăm și la fainuri, unde nu vedem nici o cifră înregistrată în tabloul publicat. Dacă trecem la porumburi, găsim următorul tablou, iarăși foarte favorabil nouă. Rusia 427,711, România 1,201,497, Turcia 98,832, Statele-Unite 392,029, Republica Argentina 946,398.

La cantitatea de 3,395,598 quintale metrice, România intră cu mai mult de două treimi adică 1,201,497 quintale, pe când Rusia intra cu mai puțin de jumătate decât țara noastră adică cu 427,711 quintale. Chiar Republica Argentina ne este inferioară, exportul său în Franța, care în anul 1905 a fost de 1,016,953 și în 1906 de 955,166 în cele 8 luni ale anului 1907 de abia au atins cifra de 946,398 quintale.

Acest rezultat justifică cu prisosință ceea ce am zis: Franța are nevoie de cerealele noastre și oricât de grele condițiuni s'ar stipula de guverne la intrare, aceste cereale vor pătrunde, comercianții și industriași francezi găsiind mult mai comod să le cumpere dela noi, decât din orice altă parte, cu toate taxele ridicate.

Dela »Reuniunea economică Sibiană«. Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu« în ședința sa ultimă a hotărât ca »expoziția de copii (a 2-a) să se țină Duminecă la 13 Oct. n. c. în comuna Ilimbav, iar cea de vite (a 17-a) la 20 Oct. n. c. în comuna Săcădate. Programele acestor expoziții se vor distribui de cu vreme între cei interesați. Pentru a contribui la calificarea filitorilor conducători ai școlilor de pomi comunale, în zilele din 12—14 Oct. n. c, să va țină în comuna Săliște un curs de pomărit, la care participanții vor primi diurne de câte 2 cor. puse la dispoziție de către comisia economică a comitatului și câte 1 cor. de către Reuniune. Participanții vor primi ca dar și câte un cuțit de altoit. Faptul, că în comuna Gusterița

— Tată, să mă lași și pe mine.

— Bine, fata mea, îi răspunde el; dute, dar dacă îi pune și tu de mămăligă, să nu zici că eu țiș de vină.

Repede, fata aleargă nu știu pe unde, de găsi o mărtoagă de cal, își despletă părul și se îmbracă bărbătește; iar înainte de a-și lua rămas bun dela toți, se duse la tată-său și îi zise:

— Tătuca mi-aduc aminte, că ai în pod un buzdugan de pe când erai ostaș; fă mi bine cu el, să văd pe mine m'o speria balaurul.

— Ce vorbești tu dragul tatei, îi răspunde omul: d'apoi acela e greu și ruginit; n'ai ce face cu el.

— Așa greu și ruginit, dă-mi-l!

Ce să facă la urmă? i-l'a dat. Se putea omul să-și oropsască copilul; dar de, el voise să le ispitescă, cât le poate firea.

Și luând fata buzduganul, după ce și-a îmbrățișat surorile și părinții, a plecat.

Însă abia eși din ogradă și buzduganul s'a curățit de rugină și se ușura ca pana.

Ajungând la podul cel cu pricina îi eși înainte tatu-său. Însă ea a strunit mărtoaga, i-a dat pînteni și a prins a învârti buzduganul, ceea ce văzând omul s'a dat deoparte și numai s'a uitat în urma ei și

și Agărbici s'a alcătuit cu concursul secretarului Vic. Tordășianu, câte o însoțire de crediță »Raffaisen«, s'a luat cu plăcere la cunoștință.

Banca Națională a României. Cu începerea dela 19 Septembrie (2 Octomvrie) 1907, Banca a ridicat taxa scontului și dobânda împrumuturilor contradezpozite de efecte la 7%.

Tărgurile din Brașov. Magistratul orașului aduce la cunoștința publicului, că cu aprobarea ministrului reg. ung. de comerțiu din 12 Iulie 1906 Num. 50832—IV deocamdată și pe timp nedeterminat s'a sistat târgul de țară pentru mărfuri, care să ținea în Brașov Joia, Vinerea și Sâmbăta din săptămâna după »Joia verde«, mai departe că târgul de țară pentru mărfuri, care să ținea Joia, Vinerea și Sâmbăta după ziua evanghelistului Luca din Octomvrie, până la altă dispoziție a fost redus numai la o singură zi, adică pe Joia ce cade după ziua evanghel. Luca. Tărgurile de vite, care să țineau până acum Lunea, Marția și Miercurea din săptămânile târgurilor de țară precum și târgul de vite săptămânal ce se ținea Joia și târgul de săptămână de Vinerea să susțin și pe viitor.

Se caută meseriași români. Ni se scrie: In comuna *Țințari* (com. Făgăraș) e mare lipsă de un măsar și rotar român harnic. Comuna e de 2200 suflete, și nu să află în ea nici un măsar și nici un rotar.

Mișcarea bandelor din Macedonia. După cum se anunță din Constantinopole știrea că s'ar fi ivit de curând bande albaneze în Macedonia e neîntemeiată. Atrocitățile comise în ținuturile de cari e vorba se datoresc în mare parte Sârbilor.

Pretința între America și Japonia. Cu ocaziunea unui banchet dat în Tokio, d-l Taft, ministrul de războiu al Statelor-Unite, a declarat că numai un mic nor a plutit peste amicitia de cincizeci de ani dintre Japonia și Statele-Unite. Cel mai mare cutremur de pe pământ din acest veac nu ar putea să zdruncine amicitia dintre cele două țări. Războiul între Japonia și Statele-Unite ar fi o crimă în contra civilizațiunii. Nici unul dintre aceste două popoare nu voeste aceasta. De aceea cele două guverne respective își dau cea mai mare silință pentru a înlătura un războiu. Ambele sunt animate de cea mai bună voință unul cătră altul.

La Librăria seminarială din Blaj (Balázfalva) se află de vânzare toate tipăriturile de evidență pentru școalele noastre populare conform §-lui 33, art. de lege XXVII—1907, și anume: coale de primire à 6 fl., coale de clasificări și absenții à 8 fl., coale de materie à 4 fl., coale de visitațiune à 4 fl. Toate protocoalele de lipsă pe 1 an, legate (cel de visitațiune nelegat) pentru școală cu 40—80 băieți costă fco. 7.50 cor., 80—160 băieți costă fco. 8.40 cor., 160—200 băieți costă fco. 9.80 cor., 200—250 băieți costă fco. 12.20 coroane.

Deja de 40 ani se folosește de autorități și mii de medici cu succes mare »Făina de copii a lui Nestle«, ca cel mai bun preparat contra mistuirii rele. Broșura compusă de un medic de copii »Die Pflege des Kindes, seine Ernährung und a zis: »De acum, du-te; de tine nu mai port grijă«.

Și a mers fata și a mers cât o fi mers și a ajuns la apa Sâmbetei, la marginea pământului. De acolo se începea altă lume: împărăția florilor.

Trecând apa aceea, a dat de niște palate mândre, mândre, numai aur și unde te uitai și unde călcăi numai flori și toate i-se plecau înainte-i, iar feciorul de împărat, ce i-s'o fi părut lui, că doar a dat cu ochii de ea și a zis:

— Tată și mamă, mi-am găsit omul. Dați-i haine de boerie, cal de călărie și arme de vânătoare, că de acum plec.

Și din ziua aceea feciorul de împărat a plecat, cutreerând meleagurile vânaș și cântând.

El vâna nu vâna, dar fata știe că gonea, cădea un cal spintecat de o dihanie, ea sărea pe altul, suna din corn și făcea toate slujbele ca un bărbat.

Așa a mers săptămâni întregi și nici o schimbare nu se văzua în firea fetei. Cu toate astea tot o bănuială se strecură în inima băiatului; prea era nu știe cum tovarășul lui; prea săltat mersul și prea neted și gingaș la față și apoi când se uita la el, par' că îl fura. Aceste făcure pe băiat, ca într'o zi să se ducă la maică-sa și să-i spue:

Aufziehung«, un sfătuitor pentru mame tinere trimite gratis și franco Societă Heinr. Nestle, Wien I. Biberstrasse, Nr. 11.

NECROLOG. Cu inima zdrobită de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților trecerea la cele vecinice a mult iubitului, prea bunului și neuitatului nostru tată, socru, frate, moș, unchiu și cumnat Ioan Papiu, protopresbiter gr. or. al Sibiului, asesor în conzistoriu archidiecezan și metropolitan, membru în direcțiunea institutului de credit și economii »Albia«, membru pe viață al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, membru fondator al »Societății pentru fond de teatru român«, întâmplată după scurte dar grele suferințe la 17/30 Septembrie 1907, în anul al 75-lea de viață și 49-lea de preoție. Rămășițele pământești ale adormitului în Domnul să vor așeza spre vecinic repaus în 19 Septembrie (2 Oct.) 1907 d. a., la 3 ore, în cimitierul bisericii gr. or. din Deva. Deva la 18 Sept. (1 Oct.) 1907, Odihnește în pace suflet bun. Jalnica familie: Maria Orăsan, n. Papiu, soră, Valeria, Letiția, Emilia, Enea, fiu, Constantin Colbazi, Dr. Vasile Bologa, George Romanul, gineri.

Invățătorii și însoțirile.

In timpul din urmă s'a scris mai mult ca de obicei, prin toate foile noastre despre înființarea deosebitelor însoțiri sau tovarășii sătești, precum ar fi: însoțirile de conzum, pentru asigurarea vitelor, pentru înmormântări, bănci populare, însoțiri Raiffaizen, tovarășii economice ș. a. Ba am văzut că și »Asociațiunea« noastră din Sibiu îmbărbătează înființarea acestor însoțiri nu numai cu vorba, dar chiar și cu fapta, prin trimiterea oamenilor săi de încredere pe la sate.

In fața acestei porniri de izbândă, fiecare recunoaște rolul însemnat, ce trebuie să-l aibă și invățătorii noștri pentru ajungerea scopului amintit. Da, fiecare recunoaște la asemenea prilejuri, că invățătorul este un factor însemnat, ca să alerge, să îmbărbăteze și să lucreze de cinste. Dar când e vorba de a se alege apoi și invățătorul ca membru în cutare direcțiune a însoțirilor, sau la bancă ca cassar, director sau contabil, pentru care post nu vine în ceartă cu legea și cu care e împreunat și oare-care venit lateral, atunci odată i-se răspunde că, nu e de nasul lui; — el să-și vază mai bine de școală.

Dacă însă ar fi numai cu atâta, atunci par-că tot ne-am mai împăca cu soarta. Dar în unele locuri invățătorii noștri sunt chiar învinovați, fără a se ținea cont de împrejurări, că servesc de atâta și atâta ani la comună și totuși n'au înființat nici o însoțire de folos obștesc. Vorba unui poet german: »când orologiul nu umblă și nu bate regulat în turn, atunci cine e de vină?... Tot numai bietul de invățător«.

In fața acestor învinovățiri directe și indirecte, prin graiu sau în scris, trebuie nu numai să protestăm sărbătorește, dar

— Mamă, știi una, mi-se pare că băiatul ăsta e fată.

— Ei, nu te mai potrivești, dragul mamei, îi răspunse împărăteasa; și-se pare, o fată n'are ce căuta aici.

— Eu nu o cred că-i băeat, ferească sfântul, îi da el; ia uită-te, cum merge, uită-te la trup și ochii și răsul par' că te fură. Și zău, numai când mă gândesc că-i fată, mă prinde dragostea de el.

— Dragul mamei, îi vorbește stăpâna florilor; la grele gânduri mă duci tu; dar dacă crezi până într'atâta, ia-l mâne, că-i sărbătore, și-l du prin florile cele mai mândre și de s'o anina de ele să știi că ai dreptate.

A doua zi și porni băiatul împăratului prin flori cu fata. Florile la ea, una îi atingeau obrazii, altele mâna, altele i-se băgau în sân: »Ia-mă pe mine!« »Ia-mă pe mine!«

Iar fetei îi veni în gând că trebuie să fie ceva și nu se uită la nici una.

— N'a luat nici o floare mamă, îi dă flăcăul împărătesei.

— Ei, să știi, atunci că nu i fată.

Și a mai trecut ce a mai trecut și băiatul iar sări la maică-sa.

— Mamă, îi fată.

— De ce?

— Pe ce merge pe ce își dă în pe-

trebuie chiar să dovedim bărbătorilor noștri, că pe a cărui parte e adevărul și dreptatea, pe a lor sau pe a noastră.

Tocmai pe când mă frământam cu gândul de a face cât de puțină lumină în privința aceasta, îmi veni în mână câteva date statistice despre înființarea băncilor populare din România, cum le zic ei la institutele de credit și economii și despre rolul, ce l-au jucat invățătorii de acolo la înființarea acestora. Din acestea se va putea vedea, că cum au purces cei de dincolo la înființarea acestora și cum ar fi trebuit să purceadă și ai noștri, ca izbândă să fie cu atât mai sigură.

Până la anul 1893 a existat în România o singură însoțire sau bancă populară. Dela 1893—1898 s'au înființat încă patru la stăruința unor invățători, între cari la locul cel dintâu e numit invățătorul din Bumbesti, Rădulescu. Acest apostol al băncilor populare din România a fost absolvat la anul 1901 de cătră ministrul de atunci de culte Spiru Haret dela ținerea prelegerilor în școală și a fost trimis pe speșele statului în întreaga Românie, unde în decurs de doi a ținut prelegeri din sat în sat nu numai cu invățătorii, ci cu toți sătenii despre folosul și însemnătatea băncilor populare.

Prelegerile invățătorului numit au și izbutit mai pretutindenea, deoarece în decursul alor doi ani s'au înființat 600 de bănci populare, la cari apoi mai cu samă invățătorii au ajuns ca directori. Invățătorul Rădulescu a și fost decorat pentru stăruința sa de cătră rege cu medalia »răsplata muncii« clasa întâiu. Cu totul s'au înființat până la anul 1906 din 2900 de sate câte se află în România, în 2000 de sate bănci populare.

La congresul băncilor populare ținut cu prilejul expozițiunii în București, din 4000 de membrii congresiști, 1500 au fost invățători și numai 100 preoți, adică mai pe jumătate membrii congresului au fost invățători.

Un alt apostol, ba poate mucenic al unei bănci populare din satul Săliștea județul Neamț în Moldova, să pomenește invățătorul de acolo Crețulescu, căruia i-s'a dat prilej să primească dela arăndașul ovreu zece mii de lei, dar el n'a vrut să-i primească ci a stăruit să se înființeze bancă populară în comună, ca astfel să scape pe țărani de birururile arăndașești.

In comuna numită, adică avea proprietatea mai întregă de pământ un boier mare, care era totodată și prezidentul din județ al partidului dela putere. Acesta, a exarândat moșia sa, după cum am zis și mai sus, unui ovreu pentru suma de 24 mii lei pe an. Când a fost să se liciteze din nou s'a prezentat la boierul și invățătorul numit, însoțit de 20 țărani, cari au făcut un ofert închis de arândă anuală pentru suma de 36 mii de lei.

La cetitul acestui ofert, boierului nu-i

tec, l'am prins cântând și glasu-i pare de femeie.

— Ei dragul mamei, să-ți mai spun una: diseară când o fi ea la culcare, ia un smoc de busuioac și-l pune în patul tău și unul într'al lui, să nu băneue cine știe ce, și de i o fi mâne dimineată busuioacul de sub el asudat, să știi că-i fată.

Insă fata i-ar a presimțit, că e ceva și mai șireată decât el, pândi în zori de zi, când feciorul împăratului eși afară și repede schimbă busuioacele.

Spre desamăgirea lui, acela de sub el, era asudat, ceea-ce îl făcu să spue:

— Nu-i fată, deși ar putea să fie.

Și mai trecu iară o bucată de vreme, dar feciorul împăratului se părjolea și să bătea cu gândurile, ceea-ce îngrijii pe fata omului și o făcu să-și ceară socoteala să plece.

— Că mai stai, îi zise și flăcăul și părinții lui, că uit-te te-om însura cu o fată bună de aicea, că nu știi ce; ea nu voi să rămăie cu nici un chip, așa că văzând și văzând împăratul florilor, îi dădu drumul, iar feciorul-său o petrecu până la apa Sâmbetei.

Dar ea ca să-și rădă de el, după ce trecu pe celălalt pământ i-a spus că-i fată.

(Va urma.)

venea să crează odată cu capul, ca niște moșici de țărani să poată plăti o sumă de arândă așa de mare pe an. De aceea a declarat, că le mai lasă din suma oferită patru mii de lei, rămânând ca cele 32 mii să le plătească la fiecare pătrar de an.

Dupăce a văzut ovreul că nu a putut cumpăra pe invățător; dupăce a văzut că a perdut arândă moșiei: a alergat pela toate băncile mai mari din județ, ca să nu le crediteze țaranilor sumele de lipsă pentru plățirea arândărilor anuale. Cum banca populară din comună avea numai 242 membrii cu un capital de 16.860 lei, nu putea plăti sumele de arândă, iar împrumuturi nu căpătau de nicăiri. Ce să facă dar? Au făcut sortiți cu numele feciorului țaran și la aceia, cărora le eșia soarta trebuiau să-și vândă vitele, ca să poată plăti sumele arăndașului, iar ceilalți erau obligați de a lucra și partea celor rămași fără vite, până când însoțirea îi despăgubea de-și puteau cumpăra altele.

In modul acesta comuna a scăpat de arăndașul străin și a lucrat prin banca populară, nu numai spre folosul obștesc, ci în parte și spre folosul feciorului țaran.

Din aceste câteva date statistice să poate vedea lămurit, ce rol mare au avut invățătorii de dincolo la înființarea băncilor populare, dacă au avut pregătirile de lipsă și ce rol puteau să aibă și ai noștri până acum la înființarea deosebitelor însoțiri. Pe viitor însă va fi mai greu, de oarece nu-i va mai zice dascălului numai preotul și protopopol »să-și vază de școală«, ci vor avea dreptul să-i mai zică chiar și alții.

Ioan Georgescu.

Canalizarea curților și a caselor.

Suntem rugați din partea magistratului orașului Brașov, a da loc următorului articol:

Prin efectuarea canalizării, orașul nostru ajunge în posesiunea unei instituțiuni sanitare dintre cele mai însemnate. Canalizarea va avea cel mai avantajos efect și va fi de mare însemnătate atât pe strade cât și în case. Prin canalele suterane din străzi e dată posibilitatea de a îndepărta de prin internul caselor, fără muncă deosebită, atât apele din case cât și apa de ploaie, precum și fecaliile și apa din pământ diriguindu-le direct în canalele din strade.

Acum am ajuns deja așa departe cu canalizațiunea, că în Strada Lungă și în Strada de Laturi probabil încă pe la mijlocul lunii lui Octomvrie, se vor pune în lucrare canalurile cele noue și totdeodată se vor astupa canalele cele vechi supraterrane. Proprietarii de case deci, precum și proprietarii de alte locuri, sunt provocați a lua dispozițiuni cât mai grabnice pentru scoaterea apelor de prin case, adică pentru introducerea canalizării în case, fiind aceasta în propriul lor interes, deoarece apele murdare și apa de ploaie — după acoperirea canalelor vechi, care se întâmplă imediat după luarea în folosință a canalelor celor noue — numai în felul acesta le pot conduce în canalele din strade.

Observăm la acest loc, că speșele pentru facerea canalizării în case nici odată nu vor putea fi mai mici decât acuma, când se lucră la facerea canalelor din strade tocmai pe d'naintea caselor.

In sensul statutului nostru de canalizare, apele de ploaie și cele murdare din casele ce cad în rețeaua canalizațiunii, trebuie conduse în canalele din strade în termen de 4 luni de zile după provocarea publică făcută de magistrat, iară fecaliile în termen de cel mult 5 ani, socotiți tot dela aci menționata provocare. Acest statut, ce e drept, n'a ajuns încă în putere de lege, dar cel mai târziu pe la mijlocul lui Octomvrie de sigur va fi aprobat din partea locurilor mai înalte, pentrucă s'au delăturat din cale toate împrejurările dificultate și prin această aprobare statutul va ajunge îndată în putere de lege.

Spre orientare comunicăm din Statut următoarele puncte:

Canalul, ce leagă canalul din stradă cu casa, așadară dela canalul din stradă până în linia casei — cel mult 20 m. lungime — îl face comuna pe speșele ei, dacă se află deja casă zidită pe acel loc. Legarea țevilor pentru scurgerea apei de ploaie, cari se află spre stradă, cu canalul intermediar trebuie să-și o facă fiecare proprietar pe speșele proprii. Umblătorile trebuie să fie întocmite cu clotritoare de apă.

Indată după ce umblătorile s'au pus în legătură cu conductul din casă spre canalul din stradă, folosirea umblătorilor vechi — cu gropi se sistează și se opresc, având proprietarii a le umplea cu pământ curat în termen de 3 luni de zile.

După luarea în folosință a canalelor suterane, toate canalele supraterrane au să iasă din us în termen de 4 luni de zile.

Facerea canalului de scos apele din case și legarea acestuia de canalul principal din stradă are lipsă de aprobarea prealabilă a magistratului. Fiecare proprietar de realitate este deci obligat în termen de 2 luni de zile dela publicarea convocării de ași face canalizarea curții resp. a casei, este obligat a înainta o rugare spre acest scop la oficiul inginerilor orașenești; la rugare este a se alătura planul specificat al canalului casei, provăzut cu subscrierea celui ce l'a făcut și cu subscrierea proprietarului de casă. Efectuirea canalului casei trebuie să fie gata în termen de 4 luni, socotite dela aprobare.

Prescrisele detaiate, cum au să fie făcute canalele caselor pentru îndepărtarea apelor, se află în statut, carele — cerut fiind — se va și trimite tuturor proprietarilor de case, indată ce va fi aprobat de locurile mai înalte.

Spre a evita neplăcerile ce se ivesc, prin aceea că asemenea lucrări le iau în antreprisă și oameni neexperți, recomandăm tuturor proprietarilor de realitate a se adresa către firmele cunoscute din orașul nostru, adică către specialiști în aceste lucrări; avem destui meșteri cu renume în oraș.

Din parte-ne vom face tot ce se poate, ca on. public să poată primi toate deslușirile de care are lipsă; de altminteră și conducătorul lucrărilor canalizației, d-l docent privat dela politehnică Dr. Emrich Forbăth ing. s'a oferit a ține o prelegere publică despre obiectul cum au să se facă prin curți și prin case conductele de scos apele dirijându-le în casele principale din strade și cu sepe să se facă.

La timpul său vom aduce la cunoștința on. public și ținerea acestei prelegeri.

Chestia țiganilor pribegi.

Partea cea mai mare a istoriografilor afirmă, că țiganii ar fi venit în Europa înainte de asta cu 600 de ani din țara a Africii, numită *Zengitana*. Ei ar fi emigrat mai înainte în Grecia și de acolo au străbătut toată Peninsula-Balcanică, mergând în România și Ungaria și de aici tot mai departe. La anul 1417 apar țiganii pentru prima oară mai cu samă în Germania și de acolo trecând prin Elveția, merg în Franța și în Italia. Venind ei în Europa, aici pretutindeni s'au legitimat de peregrini egipteni și cu vorba asta ei au cutriat toate țările Europei și mai cu samă Ungaria, Franța, Elveția și Spania și de atunci ei neînecat s'au tot strămutat dintr'un loc într'altul vagabundând.

În toate timpurile țiganii apar ca fauri, lăcățari, giambași; apoi ca hoți: bărbăți și ca vrăjitoarele: femeile lor.

La sfârșitul secolului al V-lea auzim de o regiună a poptovarilor și de câți-va fauri sau meșteșugari, cari să unesc la olaltă. Multă vreme poptovar și țigan era tot una. Originea și înțelesul cuvântului „țigan“ (Tzingaros) au fost explicate în diferite moduri. O nouă și originală cercetare este făcută de profesorul Leo Wiener într'o fasciculă a revistei „Archiv pentru studiul limbilor nouă“, în care el urmărește originea acestui cuvânt și istoria poporului țigănesc.

Chiar între țiganii să susține tradiția, că ei din pedeapsă trebuie să tot umble jur împrejur puijând și să tot pribegescă, pentru-că strămoșii lor, pe când Isus a trebuit să fugă cu părinții săi în Egipt dinaintea urmăririi lui Irod, lui nu i-au dat adăpostire și loc de odihnă; după aceea pentru-că pe când Domnul Christos stărna pe cruce, ei nu numai că nu l'au luat jos, ba încă l'au și furat de cele din urmă buoți de haine, pe cari jidovii le-au fost lăsat pe el.

Jafurile, omorurile, aprinderile, furturile de copii și alte multe furturi cu grosul și înșelătorile în multe forme de pe la țară și în timpul mai de curând omorurile înfiorătoare dela Dănos din jurul Peștei, comise cu siguranță de țiganii vagabunzi au adus din nou pe tapet regularea chestiei *țiganilor pribegi* (puijii vagabunzi, vândrași, călători) sau *corlwari*, numiți *burcași* și *lăeși* și lumea iarăși a început să-și îndrepte atențiunea asupra acestui neam nomad și să chibzuiească asupra modalităților, prin cari s'ar pune capăt primejdiei țigănești.

Intru adevăr zile grele au dat iarăși peste țigani. De când au început să dea semne de viață, nu mai pot trăi în tihună. Probabil numărul cel mare, la care au ajuns, grație fecundității, de care este capabil neamul țigănesc, — în privința asta să întrecă cu jidovii, — face ca Faraonul să nu-și mai încapă în piele.

Chestia țigănească, care de altcum e o chestie internațională, a preocupat deja de mult cercurile conducătoare și a dat mult de gândit în tot timpul autorităților, că ce ar trebui să se facă cu acest neam pribeg, ca să nu mai umble numai de ici până colo de-a vandra, rătăcind ca niște oi pierdute, ci să aducă oare-care folos societății omenești. Încercări s'au făcut în mai multe rânduri. Așa s'a aflat ideea așezărilor în sate, a colonizărilor, dar nici astă încercare n'a avut rezultatul dorit, căci țiganului din fire nu-i prea place lucrul; el ar trăi numai pe ușor și tot cam cu minciuna. Cel mult dacă are atâta răbdare, să dea cu barosul, ori să-ț, pună o coadă (dârjală, toporiște) la topori ori pe sate să-și lipească păreții și podul casei cu lut, dar să-ți lucre el vara prin năduf la coasă ori la sapă, ferit-a D-zeu. O parte a țiganilor totuși s'a colonizat și cu timpul au devenit cetățeni de stat folositori, bravi și lucrători; o parte însă a rămas tot nomadă; asta să trage dintr'un loc într'altul și a devenit în decursul timpului vestită în facerea relelor.

Diferitele state ale Europei deja de veacuri au luat lupta în contra țiganilor vagabunzi; toți au fost una într'aceea, că chestia țigănească numai prin colonizare să poate mai pe drept și mai cu temei rezolva. Din motivul acesta chiar în statele civilizate ale Europei au executat colonizarea țiganilor cu cea mai mare grozăvenie. Și de pildă atari țigani, cari cu nici un preț nu s'au lăsat să fie colonizați, au fost simplaminte declarați de „vogelfrei“, de proscrisi, de neapărați de lege, adică: pe cari îi putea tot insul ucide fără a fi pedepsit.

În Franța pe toți țiganii, cari n'au voit să se colonizeze, i-au prins, apoi i-au încrocăț pe corăbii, i-au dus în Africa și acolo lăsându-i liberi, le-au dat drumul.

Friedrich Wilhelm I, regele Prusiei, lăsa ca fie-care țigan mai bătrân de 16 ani să fie spânzurat. Marele duce de Reuss lăsa pe toți țiganii să-i prindă și să-i împuste.

În Rusia în decurs de decenii întregi la anumite zile în toată împărăția au lăsat, ca cazacii să prindă pe toți țiganii pribegi, acestora li-au luat copiii, iar pe ei i-au împrăștiat în toate direcțiunile vânturilor. Și asta au făcut-o până atunci, până ce țiganii vagabunzi s'au stins eu totul.

Guvernul vienez deja între anii 1720 și 1730 a încercat să-i colonizeze pe țiganii pe la graniță; acolo le-a dat case și pământ, dar soiul (rassa) acesta de țigani nu se poate împretini cu lucrul câmpului. De acolo au dezertat. Mai târziu împărăteasa Maria Theresia începuse regulamentul țiganilor. Ea a fost ordonat, ca toți țiganii să fie colonizați în Bănat; dela țiganii vagabunzi au trebuit toți copiii luați și pe lângă plătime din partea statului dați în creștere în alte părți; mai pe urmă nici n'a fost iertat, ca un țigan să se căsătorească cu o țigănoasă. Cu excepțiunea comitatului Hont din Ungaria, autoritățile chiermate ori că nici n'au executat dispozițiunile aceste, ori că le-au îndeplinit tare domol. Și așa ajunse treaba acolo, că stările cele rele din vechime n'au fost îndreptate. După moartea împărătesei Maria Theresia sub împăratul Iosif II să întâmplă, că în comitatul Hont o multime mare de țigani pribegi din acel motiv, că ei nu numai că n'au voit să se colonizeze, ci și-au susținut viața lor numai prin furătură, răpire, omor și „măncare de om“, cu excepțiunea copiilor mici au fost spânzurați. Pe copii i-au dus în institutul de îndreptare, care să află în fortăreață, de unde împăratul Iosif îndignat pentru sentința cea aspră de moarte lăsa să-i aducă la Viena. Cel din urmă, care s'a trudit să-i desbrace pe țigani de viața lor trândavă, să facă din ei oameni ciostiți și fericiți și astfel să scape și lumea de jafurile lor, a fost arhiducele Iosif, care de probă a colonizat la moșia lui din Bănhut 120 de țigani, dându-le casă, pământ și bani, dar țiganul tot țigan a rămas. În scurtă vreme s'au împrăștiat faraonii ca făina orbului.

(Va urma.)

Răspunderea la vânzarea vitelor.

Credem că nu e de prisos să deslușim ce înseamnă a chezași cine-va pentru animalele vândute și cumpărate?

Vânzătorul de obicei numai pentru aceea stă bun, că adică vita dată posedă atari însușiri, cari — natural — să pot pretinde; mai departe trebuie să stee bun pentru tot ceea ce făgăduiește cu ocaziunea facerii târgului.

Apoi conform legii vânzătorul trebuie să stee bun pentru următoarele boale (defecte) și anume: la porci pentru „mazerea“ în decurs de 8 zile dela vindere și cumpărarea, la oi pentru vărsat și hăra 8 zile; iar pentru călbază și vermi în plămâni 60 zile, la vite cornute pentru tuberculoză (oftioă) și pentru adesea gonire (mania gonirii), la cai pentru orbeală de lună, orbeală neagră, tălant rău, hăbauceală 30 zile, chehea, răpoiuga (mucii) 15 zile.

Dacă cumpărătorul descoperă ceva boală în decursul timpului arătat mai sus și aceasta o constată prin medicul veterinar, poate să pretindă dela vânzător desfacerea contractului, adică își cere îndărăpt banii dați, dând îndărăpt animalul cumpărat, sau își ține animalul pretinzând cu drept o anumită sumă dela vânzător.

Indată ce a descoperit cutare-va boală (defect) e îndatorat a înștiința numai decăt pe vânzător.

Vânzătorul numai atunci poate scăpa de răspundere, dacă poate adevăra că cutare boală sau defect, s'a ivit numai după vindere. Cumpărătorul și în cazul când terminul de mai sus a trecut, poate să-și revindească dreptul, dacă e în stare să adevărească prin marturi sau prin medicul veterinar, că cutare boală respectiv animal a avut-o înainte de predare.

Dacă cutare animal în decurs de 24 ore se bolnăvește ori pierie putem se zice, că a fost beteag înainte de predare și în atari cazuri cumpărătorul poate să-și pretindă banii numai decăt îndărăpt.

(„Rev. Bistr.“)

Reuniunea

Învățătorilor români gr. cat. din arhidieceză. De lângă Mureș, August, 1907.

Despărțământul „Turda“ și-a ținut adunarea de toamnă în opidul Turda. Prezenți 14, absenți 7 membrii învățători.

Lecție practică din scriptologie a ținut Emanuel Seiche cantor, învățător în comuna Uroa (Mező-Örke) despre subiectul: „Litera e“. Dizertație nu sa ținut.

Adunarea de primăvară s'a ținut în comuna Săliște de lângă Turda. Prezenți: 13, absenți 8 membrii.

Lecția practică a ținut Eremie Rus învățător din localitate din stupărit: „Despre faguri și sporirea albinelor“. A dizertat Simeon Lucaciu învățător în comuna Ceanul-mare despre „Pomărit“ și Ioan Pescariu cantor-docente în comuna Mischiu (Mészkö) despre tema: „Cum am putea împedează minciuna și cum am putea crește caractere solide?“

Despărțământul „Turda“ are 4 membrii fondatorii cari au solvit taxa de 40 cor. anume D-nii Dr. George Popescu avocat și iurisconzult al Institutului de credit și economii „Arieșana“ din Turda, Nicolau P. Rațiu v. protopop onorar și paroch în Turda-veche, Iosif Costin protopop actual al districtului și paroch în Turda-nouă și Samoil Poruțiu paroch în Ceanul-deșert, ordinari 21 toți învățători rurali — între acești membrii nu este înscris pân acum nici un paroch din tot districtul; n'are nici un membru ajutător. A administrat în decursul anului expirat casei centrale din Blaj cu totul 138 coroane.

Despărțământul „Făgăraș“ și-a ținut adunarea de toamnă în comuna „Sășcioc“.

Prezenții: P. O. D. Iacob Macaveiu, vicar foraneu al Făgărașului, 4 parochi și 23 învățători, absenți 10 învățători.

Lecție practică a ținut Ioan Cocș învățător din localitate, din Geometrie la cl. V—VI despre „linii și forma“.

A dizertat George Turdean învățător în comuna Deșani despre: „Momentuositatea disciplinei în școala populară“ și George Fătu, învățător în comuna Ohaba despre tema: „Învățătorul în școală“.

Adunarea de primăvară s'a ținut în comuna „Poșorta“. Prezenți: P. O. D. vicariu, 7 parochi toți membrii fondatori, ceea-ce nu mai află în toată arhidieceza, și 25 învățători; absenți 7 învățători.

Cu ocaziunea aceasta s'a ținut examenul sub conducerea învățătorului Mateiu Grecu cu elevii școlii din loc. A dizertat Andreiu Stroia învățător în Făgăraș despre tema: „Mijloacele cele mai aacomodate prin cari putem deprinde pe elevi la curățenie“.

Despărțământul „Făgăraș“ are dintre toate despărțământele arhidiecezei mai mulți membrii fondatori, anume până acum s'au înscris și au achitat taxa de membrii fondatori de câte 40 cor. Ioan Barcea paroch în Cinciu-mare, † George Boier fost locotenent c. și reg. de infanterie din Vad, Ioan Bunea paroch în Vad, Valeriu Comșa paroch în Copăcel, Ioan Fulicea paroch în Șinca-vechie, Iacob Macaveiu vicariu foraneu în Făgăraș, Iacob Popenețiu protopretor cercual în retragere și proprietar în Veneția-inferioară, George Repede paroch în Homorod, Maximilian Recean paroch Vaida-reeca, Alexandru Șerban paroch în Voila, Nicolau Dămboiu paroch în Sebeș, Valeriu Negrea paroch în Poșorta, Traian Herseni notar cercual în Iași și Ioan Bica notar cercual în Poșorta.

Are 33 membrii ordinari și nici un ajutător. A administrat în decursul anului expirat casei centrale din Blaj cu totul 180 cor.

Inchiind șirul despărțământelor nu pot să nu repet a spune laudă preoțimei din vicariat, că în interesul cel viu, cel poartă față de reuniunea noastră, a întrecut pe toți colegii lor materialicește mari bine situați din alte despărțământele arhidiecezei.

Mureșanul.

ULTIME STIRI.

București 3 Oct. Curtea cu jurați din Giurgiu a condamnat pe cei 6 țărani, cari au ucis cu ocaziunea răscoalelor pe locotenentul Nițulescu, la muncă silnică pe viață.

Petersburg, 3 Octomvrie. Ministerul de interne a fost anunțat că în guvernământul Cernicov au avut loc *mari răscoale țărănești*. Răsculații au devastat toate domeniile aristocraților, arzând și prădând totul. Între alții, cari au suferit de pe urma acestor răscoale, au fost și prințul Dolgurowki și Jelizin.

Varșovia, 3 Octomvrie. Poliția a arestat o *bandă* alcătuită din 150 membrii, care teroriza de luni de zile populația orașului Lodz. 80 de membrii sunt tehnicieni din Bohemia. Cramer căpitanul bandei vorbește mai multe limbi și venea în cele mai bune cercuri din oraș. Poliția din Lodz va fi mărită considerabil. Cum funcția de polițist e acum expusă la mari pericole, salariul polițistilor a fost ridicat cu 500 ruble pe an. Industria orașului Lodz a suferit mult în ultimul timp din cauza deselor excese.

Petersburg, 3 Octomvrie. O corespondență primită din Sevastopol spune cu privire la revolta de pe vasele de războiu, că conspirația avea ramificațiuni foarte întinse și că conspiratorii condamnaseră la moarte pe amiralul Wirren și hotărâseră să ocupe cazarma trupelor de artilerie și să arunce în aer palatul amiralității. Toate trupele de cari s'a dispus au fost concentrate, mai cu seamă în port, unde sunt temeri de turburări. Au fost arestați cinci conspiratori, în a căror casă s'a găsit un întreg arsenal de arme și de bombe. Cei cinci conspiratori au fost condamnați și executați pe loc.

Londra 3 Oct. „Times“ publică o telegramă care anunță complectă *înăbușire a răscoalelor coreene* de către trupele japonezilor. Rebelii au pierdut 500 morți și mii de răniți, pe când cele două regimente de japonezi, însărcinate cu reprimarea răscoalei, nu au pierdut decăt 65 morți și 40 răniți.

Intrebuințările laptelui.*)

Laptele este cel mai hrănitiv aliment, din câte sunt întrebuințate în hrana zilnică a omului, căci cuprinde toate elementele necesare corpului omenesc. Astfel conține caseină, grăsime, albumină, zahăr, fosfate, calce, magnezie, oxid de fer și alte săruri de o mare valoare nutritivă.

Puterea de hrănire a laptelui, pe lângă admirabila sa compoziție, se mai datorește și fluidității sale, făcând ca toate elementele mai sus arătate, să pătrundă cu multă ușurință în sânge. Stomacul și intestinele nu se obosesc în timpul misticării laptelui, cum se întâmplă cu alimentele solide, căci pun prea puțină muncă.

Carnea și pâinea pentru a se putea absorbi sau asimila organismului, trebuie mai întâi să se transforme într'un liquid lăptos numit chyl, liquid care reprezintă aproape ultima fază a misticării alimentare.

Stomacul și intestinele, pentru a transforma carnea și pâinea în liquid lăptos (chyl), întrebuințază mult mai multă muncă decât la lapte, muncă oboșitoare, slăbind aceste organe, esențiale vieții și în anumite cazuri dând naștere multor boli periculoase și greu de vindecat.

* * *

Caseina laptelui, care este o materie azotată, ajută organismului la formarea mușchilor, sângelui, nervilor și diverselor țesuturi.

Materia grasă a laptelui, untul și substanțele amilacee ca: amidon, gume, zahăr de lapte etc. servesc corpului la îngrășare, la combustia în țesături, prin urmare la întreținerea căldurii.

Fosfatele de calce de magnezie, de sodă, de potasă etc., care se găsesc într'o mare cantitate în lapte, contribuie la formarea creierului și a oaselor. În special pentru creier este cel mai folositor aliment, din cauza fosforului. Se știe că creierul prin judecare, pierde foarte mult fosfor, pe care trebuie neapărat să și-l înlocuească. Ei bine, laptele este acel aliment care îl procură în abundență.

Pentru copii, nici un aliment nu este mai folositor ca laptele; din nenorocire însă puțini copii se mai nutresc astăzi cu lapte, din cauza lipsei vitelor.

Cât de mari pierderi suferă țara astăzi, că vitele s'au rărit, statisticele o demonstrează.

Copiii țăranilor și chiar ai orașenilor fiind nutriți cu alimente grele de mistuit (mămăligă, ceapă, carne, pește sărat etc.) degenerază, sunt mai toți ofiliți, bolnavi de stomac și candidați la tuberculoză. Un lucru rămâne stabilit, că marea mortalitate a copiilor în țara noastră, este datorită nehrănirii cu lapte.

Hrana zilnică cu lapte, dă tenului o frăgezime și o culoare superbă; corpului o flexibilitate și o grație de admirat, iar sănătatea este înfloritoare.

Nutritura numai cu cărnuri, din pricina ptomainelor și a fermentărilor putride în stomac, ne cauzează erupțiuni pe față, coși, îngroasă și sârcoște tenul, se strică dinți; copii și oamenii mari au diaree infectă, balonări, dispepsii, enterite etc.

În vechime și chiar în timpurile mai apropiate de noi, multe reprezentante ale sexului frumos se spălau cu lapte fierț pe față și fă-

ceau bine, căci le curăța tenul și lili-catifela.

Dacă laptele e neprețuit ca aliment, apoi ca medicament este absolut indispensabil. Cu ce s'ar hrăni miile de bolnavi, căror li se contraindică tot felul de alimente, în anumite boale, dacă n'ar fi laptele?

Încă din vechime laptele a fost întrebuințat cu scop curativ contra multor boale. Hipocrat în anul 350 înainte de Christos și medicii latini, îl întrebuințau la vindecarea ofticeii.

Astăzi laptele se întrebuințează în boalele de rinichi: boala lui Brigt, în piatra rinichilor; în boalele de inimă ca: în arterioscleroză; în toate boalele de stomac și intestine; în boalele de ficat (congestiuni hepatice, ciroză și litiază biliară, sau piatra la ficat). De asemenea în gută, reumatism muscular, în herpes, exemă etc. etc.

Cine nu știe cât de prețios este laptele în otrăvirea cu substanțe toxice?

Pentru bătrâni, în special, regimul lacteu este cel mai potrivit. La ei toate țesuturile sunt pe cale de degenerare; funcțiunile ficatului și ale rinichilor se fac cu greu, dacă se nutresc cu alimente anevoe de mistuit. Laptele face ca schimbările dintre țesuturi să se înlesnească și eliminările rezidurilor, a tuturor substanțelor nefolositoare, să se execute cu multă ușurință, împiedicând astfel depunerea calcarelor în anumite organe scumpe vieții.

Caracterele unui lapte bun. Laptele de vacă, de capră și de oase are o culoare albă mată puțin gălbue, cu un gust dulcișor și cu un miros, care reamintește mirosul sui generis al animalului dela care provine. Laptele de oase este gras mai ales toamna.

Laptele de bivoliță este alb mat și n'are mai nici odată culoarea gălbue, ca al vacii sau ca cel de oase; este gras și cu un miros cam greu.

(Va urma.)

Părerii greșite despre adăpatul cailor.

Sunt multe idei greșite despre adăpatul cailor. Unii au teamă să nu le dea mult și le dau mai puțin decât trebuie, le dau cu frică. Iată ce zice învățatul Sanson:

„Cea d'întăiu regulă de igienă de observat, este că animalele nu trebuie niciodată a suferi de sete, și cel mai nemerit lucru ar fi ca ele să aibă apă ca și în starea naturală, întotdeauna la dispoziție; ele beau de câte ori au nevoie, căci trebuie a reaminti, că caili, mistue alimentele ca și noi și în același fel. Așa că, sub acest raport, trebuie a-i trata după cum ne tratăm noi înșine“.

Magne și Baillet, deși igienisti de seamă, au însă partea slabă în chestiunea adăpatului. Deși admit că: „apa nu vatămă niciodată animalelor când pot s'o bea după voia“; scriu totuși, că cel mai perfect lucru ar fi ca animalele să aibă apă la dispoziție, și adăogând: „cel puțin acelea care nu sunt supuse la lucrări grele“. Cu aceste vorbe, înțeleg, că animalele ce muncesc la mari poveri, nu e bine să bea oricând simt nevoie. Este curioasă această părere, căci mi se pare firesc, că tocmai caili mai muncitori, simt mai des trebuința de adăpat. Tot acești doi cărturari mai spun: „nevoia de a bea ține și de obicei și trebuie să deprindem animalele să bea puțin“.

Par'că ar putea bieteze animale să ajungă a bea peste măsură!

Aceasta este un privilegiu al omului; — numai el din toate ființele poate să bea când nu-i e sete.

De câte ori nu facem acest lucru! Ești la o serbare, iai parte la un banchet, la o masă, și de și poate nu ai voi să bei, totuși de politeță iei un pahar două de vin. Unii oameni trăind într'un cerc de băutori deși la început nu au plăcere de a bea totuși încet încet capătă obișnuința de a bea și fără sete. Uneori când organismul refuză, ei provocă setea, mâncând lucruri făinoase ori sărături. Pe vreme de toamnă sunt unii cari umblă cu pastrama în buzunar, ca să-și facă gust de băut.

Și când omul face așa, pe animale vrea să le adape numai cu porția!

Par'că ar zice; destul beau, — pentru ce să mai bea și dobitoacele? Vrea să le ia dreptul a-și satisface pe deplin setea cu... apă, singura lor, din fericire pentru ele, băutura, cea mai firească și cea mai nesupărătoare.

Da, neadăparea la timp și îndestulător, poate să producă la cai o mulțime de boale. În armată ca să imputineze colicele, s'a dat ordit la 19 Maiu 1904, de către Ministerul de Războiu, că în toate anotimpurile animalele să fie adăpate de două ori pe zi. „În drum și în timpul manevrelor se vor lăsa caii să bea, cu frân în cap, câteva înghițituri de apă, când ocaziunea se va prezentă“. Aci cuvintele cu frân pus înseamnă să li se dea apă având muștucul vârât în gură pentru a-i face să nu înghiță de-odată prea multă apă.

Acest ordin neapărat, nu puțin a influențat în spre bine, asupra stării cailor din grajduri publice și particulare.

Am văzut într'un grajd cu peste 60 de cai, a căror hrană și adăpare se fac la ceasuri hotărâte și în cantitate suficientă, am văzut că colicele se ivesc atât de rar, încât trece câte un an întreg, fără să arate vre un caz. Din contră, în alte grajduri, cu un număr mult mai însemnat de caii, unde oamenii întrebuințați la îngrijirea lor, se schimbă aproape lunar, unde caii din pricina serviciului sunt puși la muncă în mod neregulat și nu se adapă cum trebuie, se ivește foarte adesea mătricea.

Irimia Popescu
medic veterinar.

MULTE ȘI DE TOATE.

Fedepse pentru fumători.

În cursul vremurilor s'au făcut legi anumite pentru fumători și s'au făcut încercări să se pustiască tăbacul. Să înțeleg, asta era pe vremurile când tăbacul nu era venit al statelor. Abbas I., șahul Persiei, lăsa să se taie buzele supușilor săi, cari fumau. Cei-ce trăgeau tăbac pe nas nu erau mai fericiți: li-să tăia nasul.

Țarul Mihail Feodorovici spânzură pe toți fumătorii, fără nici o judecată.

Papii Urban VI. și Urban VII. sfuriseau pe toți fumătorii. Regina Iatola a confiscat toate tabacherile din țară și le-a dăruit bisericilor. Cardinalul Richelieu, ministrul francez, a pus pe tăbac un preț cu neputință de plătit. Cel mai mare dușman al tăbacului a fost regele Iacob II. din Anglia, care tăia capul boierilor fără judecată, când li prindea fumând. El însă a pățit-o. Să îndrăgise de oitaliano până la nebunie și-i implinea toate dorințele. Nobilii au corupt pe italiancă: ea a început să fumeze în fața regelui și a făcut pe rege să iee într'o zi o pipă în gură și să pipe. Pe când fuma, ușa se deschise și câțiva boieri intrară în sală și găsiră pe rege fumând. A fost un răs în toată țara, iar regele a fost silit să-și retragă legile contra fumătorului.

● măsură împotriva alcoolizmului.

O interesantă măsură împotriva alcoolizmului s'a luat într'o localitate din Germania, înlocuindu-se rachiul prin lapte. În minele din Halberg, s'a pus la îndemâna muncitorilor miniera lapte cald pentru a mioră consumarea de băutori alcoolice. Începutul s'a făcut prin Decembrie 1905. Prin Maiu se ajunsese să se vândă zilnic 250—300 litri de lapte la 3000 de muncitori mineri. Treptat, cantitatea de lapte consumat de mineri s'a mărit în așa măsură, încât la un timp nu era încăpător localul de vânzare. S'a făcut un alt local mai încăpător.

Consumarea de beuturi spirtoase scuzu mult și înșiși muncitorii se simțeau bine de când beau lapte cald. Unul băgase de seamă că de 4 săptămâni, de când bea lapte cald, câștigase mult ca greutate. Dar vremea n'a dus succesul numai până aci. Săderea întrebuințării băuturilor spirtoase a ajuns până la încetarea întrebuințării lor. În curând va fi ridicat un alt local, ca pe lângă cele în ființă să dea muncitorilor laptele hrănitiv și priitor sănătății.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Victor Branicea.

Un prietin al mamelor

care se află în preajma nașterii, și suferă de oboseală și lipsa de curaj, este Emulsiunea lui Scott. Efectul Emulsiunii lui Scott este miraculos cât și mulțumitor.

Puteri nouă și plăcere de viață

simte fiecare, ca și când ar lua o beutură fermecătoare. Dar și mai mult. Când nou născutul vede lumina zilei, părinții se vor bucura de o stare satisfăcătoare, căci cu mama sa s'a nutrit și copilul cu Emulsiunea lui Scott. (6)

Veritabilă numai cu Prețul unei sticle originale
marca pescarului și male 2 cor. 50 b. Se ca-
semm de garanție a păță în toate farmaciile.
procedurii Scott

La începutul școlii este desigur foarte important, a atrage de nou atenția, ca în acest timp copiilor, cari prin încordare spiritală și așa sunt nu arareori prea imprevorati, să nu le dăm încă și băuturi, cari au efect de-a irita nervii și prin urmare sunt stricătioase sănătății. Acestea aparține pe lângă alcool, în locul prim cafeaua de boane, care, după sentența unui renumit medic, nu este a să da peste tot copiilor în etatea, când sunt obligați la școală. Aceasta nici nu e de lipsă. Cafeaua malț-Kneipp a lui Kathreiner este un mijloc excelent de substituie a cafelei de boane. O pregătire deosebită pentru copilașii noștri recere atât de puțină osteneală, încât aceea să recompensează îndestul prin prosperarea încurând vizibilă a iubiților noștri. Cafeaua malț-Kneipp a lui Kathreiner să mistuie ușor, formează sânge și dă putere și prin modul său propriu de preparare posedă un gust plăcut de cafea, cu care să dedă fiecare ușor. În orice caz la cumpărare este de lipsă precauțiune din pricina multor imitații de puțină valoare. Să cerem întotdeauna espres «Kathreiner» și să primim numai pachete originale închise, cu acest nume, cum și cu numele și chipul preotului Kneipp, ca marea de scutire.

Nu există mijloc mai bun de a-ți câștiga sănătatea, decât crucea după electromagnetică R. B. nr. 86967 și sute de oameni își mulțumesc recăștigata sănătate și dorul de viață d-lui Albert Müller în Budapesta. V/28 Vadász. u. 34 G, cece dovedesc și următoarele două scrisori de recunoștință: De oarece crucea electromagnetică R. B. nr. 86967 mi-a ajutat foarte mult și cu succes în contra astmei și a reumatismului, nu pot trece cu vederea să nu-ți exprim cea mai sinceră mulțumită și să recomand acest leac tuturor acelor care căldură. Cu stimă lovrn Kovacevici, Dolu-Tuzla. II D-lui A. Müller Budapesta. Fieca mea a purtat crucea electro-magnetică R. B. nr. 86967 contra bătăii de inimă și s'a însănoșat, pentru aceeași mulțumese din inimă. Stimător Ioan Leidi, Vârșet. De aceea îndemnăm pe toți aceia, cari sufer de reumatism, influență, astmă și peste tot boale de nervi, săși procure un astfel de aparat, căci costă numai 6 coroane și să se îndrepte în privința aceasta către d-l Albert Müller în Budapesta.

* Din broșura „Feriți-vă de lapte stricat“ a d-lui Popescu Daia, veterinar primar al orașului Ploiești. Prețul broșurii 50 b.

Librăria editoare H. ZEIDNER Braşov (Brassó).

Fondată la anul 1867.

Cărţi pentru şcoală foarte ieftine

Fondată la anul 1867.

(pentru şcolile populare şi medii) — aprobate şi prin păreri distinse recomandate — recomandă librăria H. ZEIDNER, Brassó.

Exemplare pentru învăţătorii gratis şi franco.

Preţurile estrasului din Catalogul, care s'a trimis astăprimăvară (împreună cu Catalogul pentru piese de muzică „Cântarea înaltă sufletul“), s'au redus foarte mult, ce se poate afla în fie-care librărie sau la fie-care comerciant, care ţine cărţile de şcoală.

Cărţile pentru şcoală să pot căpăta în acele locuri de vânzare cu preţuri foarte aprobabile (potrivite).

Domnule învăţător! Prin introducerea cărţilor de şcoală din editura lui H. ZEIDNER, Brassó păstraţi părinţilor din comuna D-V, în fie-care an multe coroane!

Vă rog să folosiţi anunţul acesta în locul paginilor 4, 5 până la 9 din „Estras din Catalogul librăriei H. ZEIDNER Braşov, care l'am trimis astăprimăvară în toate părţile. Preţurile indicate acolo nu mai au valoare, dela apariţia acestui anunţ! Ori şi care librar livrează cu preţurile aceste şi cu condiţii favorabile.

4 Librăria H. ZEIDNER, Braşov—Brassó.

Librăria H. ZEIDNER, Braşov—Brassó. 5

6 Librăria H. ZEIDNER, Braşov—Brassó.

Librăria H. ZEIDNER, Braşov—Brassó. 7

Editură proprie.

Abcdarul ilustrat I-a carte a copiilor, de St. C. Alexandru, legat C. —24

Abcdar nou ilustrat pentru şcolile primare de ambele sexe, de D. Dogariu. Partea I, legată —30 fl., Partea II. legată C. —36

Carte de citire ilustrată pentru şcoal. primar. de G. Zaharia. Part. I., leg. 36 fl., II. leg. —40

Carte copilor ilustrată de St. C. Alexandru pentru cl. 2 primară, leg. C. —70 broş. C. —50

Carte de citire pentru anii din urmă ale şcolilor populare şi de repetiţiune, de D. Dogariu şi N. Pilîia, broşată C. 1—, leg. 1-30

Abcdar maghiar, întâia carte pentru deprinderea limbii maghiare în şcoal. pop., de Fr. Koos şi V. Goldiş. Ed. V., leg. C. —40

A doua carte pentru deprinderea limbii maghiare de Fr. Koos şi V. Goldiş. Ediţia II., legată —40 fl.

Manual de limba germană pentru şcoal. populare, de I. Dorca, legat C. —60

Aritmetica de E. F. Lurtz, pentru şcoal. populare, traduse de un învăţător. Partea I. Numeri 1—100. broşat C. —40

Partea II. Numeri dela 1—1000, ediţ. 2 br. —70

Partea III. Fraţiunile comune şi decimale practica italiană, etc., broş. C. —80, leg. C. 1—

Partea IV. Raporturi, proporţiuni, reguli de 3 simplă şi compusă etc., broş. C. 1-20 leg. C. 1-60

Aritmetica de D. Dogariu, cu numeri întregi, ediţia 2. broşată C. —50 fl.

Aritmetica pentru anii din urmă ai şcolii primare, de I. Dariu. broşată C. —70 fl.

Geografia Ungariei de Dr. Nic. Pop şi Vasile Goldiş. Elemente din Geografia generală pentru şcolile pop. Ed. IX. cu harta Ungariei colo-

rată. broş. —50 fl., leg. —60, cu harta neagră broşată —40 fl.

Istoria Ungariei şi elemente din istoria generală pentru şcolile populare. de Dr. Nic. Pop şi N. Pilîia. Ediţia X., cu ilustraţ. broş. 30 fl.

Istoria Ungariei în legătură cu istoria universală, pt. şcoal. pop. de S. Moldovan, broş. C. —30

Elemente din constituţia patriei sau drepturile şi datorităţile cetăţenesci pentru şcoal. pop. de Vasile Goldiş. Ediţia II., legată C. —30 fl.

Fizica pentru şcolile populare cu multe ilustraţiuni, de D. Făgărăşanu, legată C. —60

Elemente de fizică pentru şcolile populare, de I. Dariu. Ediţia V., legată C. —60

Chemia anorganică de I. Filipescu. broş. 50 fl.

Economia câmpului şi grădinăritul de G. Moian broşată 30 fl., legată 40. fl.

Elemente de muzică vocală pentru şcolile populare, de N. Stoicovici, broşată 30 fl.

Colecţiune de cântece şi cântări bisericeşti pe note, pentru şcolile populare de N. Stoicovici. Partea I. broşată 30 fl.

Cărţi auxiliare pentru şcolile primare.

Conductor la aplicarea noului Abcdar, ilustrat de D. Dogariu, broşat C. —24

Dicţionar portativ român-german-maghiar de H. Schlandt, broş. à C. —20.

— Ediţia întreagă: român-german-maghiar, german-maghiar-român, maghiar-german-român, broş. C. —60 în pânză legat C. —80

Lira şcoliei sau colecţiune de cântece pentru tinerimea şcolară, de un prieten al copiilor. broşată C. —40

Micul cântăreţ în biserică sau răspunsurile dela Sfta Liturgie de I. Dariu, ediţia II. broş. 10 fl.

Micul rugătoriu în şcoală şi acasă de I. Dariu, broşat C. —10

Cântece de irozi la Naşterea Domnului împreună cu câteva cântări naţionale, broşat 12 fl.

Epistole a Domnului Isus Christos ce a trimis'o D-zeu din cer, broş. —12 fl. legat —20 fl.

Visul Născătoarei de D-zeu împreună cu rugăciuni pentru tot creştinul. br. 12 fl., leg. 20 fl.

Sonorul sau frumos răsunaătoare plâns-cânturi la Mormântul Domnului de G. Ucenescu. Ediţia IV. broş. C. —24

Versurile Naşterii Domnului nostru Isus Christos. Ediţia IV., broşată C. —12

Caiete de desen, pentru şcoal. primare şi civile.

Calet de desen pentru şcolile populare şi civile de A. Lukáts. Caietul I. cu 50 de modele. Caietul II. cu 40 de modele. Caietul III. cu 25 de modele, á cáietul C. —16

Calet de desen pt. şcoal. de fete. Ediţ. 2. C. —24

Modele pentru caligrafia română în şcolile primare după sistemul profesorului gimn. A. Lukáts. şi de I. Dariu C. —20

Calet de exerciţii caligrafice cu diagonale Nr. 1. şi 2. à C. —6 fl.

Modele pentru caligr. maghiară şi germ. C. —24

Caiete de probă stau la dispoziţie!

Manuale pentru şcolile medii,

(gimnaziale, reale şi şcolile civile de fete).

Carte de citire, pentru clasa I şi II gimn. şi reală, seminare, pedagogice şi şcoal. super. de fete, de Ioan Popoaia revid. de Dr. Const. Lacea. ediţ. V, legat în pânză C. 2—

Gramatica limbii române, pentru clasa I şi II gimn. etc. de N. Bogdan, broş. C. 2—, leg. 2-40

Curs sistem. de gramatica limbii române întocmit pentru şcoal. secundare după cele mai nouă recerînţe ale instrucţiunii de N. Pilîia revăzut de Nic. Salică, prof. gimn. Ediţia IV. volumul I. (Etimologia) broşat C. 1—

Curs de limba maghiară pentru şcoal. gimn. etc. prelucrată după Toepfer de P. Budiu, prof. gim., broşat C. 1-20, leg. în pânză C. 1-80

Manual de limba maghiară pentru cl. I-a gimn. etc. de N. Bogdan, pr. g., broş. 1—, cart. C. 1-20 pentru clasa II-a, broş. C. 1—; pentru cl. III-a, broşat C. 1-20; pentru cl. IV-a broşat C. 1-40

Gramatica elementară a limbii germane cu deprinderi de tradus germane şi române virite printru regule şi cu vocabulele de I. Maxim. prelucrată de N. Pilîia, broşat C. 1-80 legat în pânză C. 2—

Sintaxa limbii germane, întocmită pentru cl. super. ale şcol. medii de N. Pilîia, broş. C. 1—

Gramatica latină pentru cl. I şi II gim. prelucrată după sistemul lui H. Perthes de P. Budiu, Iosif şi A. Barseanu, broş. C. —50

Carte de citire latină, pentru cl. I-a gimn de P. Budiu, Iosif şi A. Barseanu, cu vocabular broşat C. 1-20; pentru cl. II-a gimn. cu vocabular broşat C. 1-60

Explicări la cărţile de limba latină, pentru cl. I şi II gimn. de P. Budiu, Iosif şi A. Barseanu, broşat C. —50

Sintaxa limbii latine, pentru cl. III şi IV gimn. de V. Goldiş, prof. în pens. broşată C. 1-60

Curs complet de limba franceză de A. Vlaicu metoda I. Fetter. Partea I şi II, broş. 1-60 partea III, C. 1-60; partea IV. C. 2—

Grammaire française, de A. Vlaicu, broş. C. —60

Geografie, pentru şcolile medii. după D. Laky de prof. D. Făgărăşanu şi S. Moldovan. Tom. I. Regatu Ungariei, ed. 2-a ilustr. leg. C. 2—

951, 952—1907.

Publicaţiune.

„Sătmăreana“ institut de credit şi economii în Seini.

Librăria H. ZEIDNER, Braşov—Brassó. 8

Publicăm, că I., în 22 Octomvrie 1907 la 9 oare să licitează publice moara comunală cu 2 petrii de măclnat; preţul de strigare e 1200 cor. ear vadiul 150 cor. II. In 30 Octomvrie 1907 la 9 oare a. m. să licitează birtul comunal, cu preţul de strigare 1000 cor. şi vadiu 150 cor.

Oferte inchise să primesc.

Condiţiunile pentru ambele licitări să pot vedea în cancelaria comunală.

Szunyogszék (Tintari), în 28 Septemvrie 1907.

Primăria comunală.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de practicant la „Sătmăreana“ dotat cu salariu anual de 840 cor., prin aceasta să publică concurs.

Reflectanţii au să documenteze că au absolvat cu maturitate o şcoală comercială superioară, şi că posed pe deplin în scris şi vorbire limba română, maghiară şi eventual şi cea germană.

Postul e a să ocupa îndată după alegere, şi cel ales, după un an de serviciu de probă prestat spre îndestulare, va fi denumit de oficial cu salariu anual de 1200 coroane şi adaus de salariu în înţelesul statutelor.

Recursele sunt a se trimite până inclusive în 14 Octomvrie n. a. c. la adresa: „Sătmăreana“, institut de credit şi economii, societate pe acţii în Seini (Szinerváralja).

Direcţiunea.

Geografia, pentru şcolile medii, după D. Laky de D. Făgărăşanu şi A. Barseanu. Tom. II. Europa fără de reg. Mării-Mediterr. broş. C. 1— Tom. III. Asia, Africa, Australia şi America, legat C. 2—

Curs elementar de botanică şi zoologie, pentru clasele inferioare etc. de G. Chelariu, partea II. broşat C. 2—

Istoria universală, pentru şcolile sec. de V. Goldiş. Vol. I. Ev. vechi, broş. C. 1-50; leg. C. 2-10

Aritmetica, de F. E. Lurtz. Partea III. fracţiunile comune şi decimale, practica italiană regula de trei simplă şi compusă etc. broşat C. —80 legat C. 1—.

Partea IV. Raporturi, proporţiuni, calculul societăţii şi câteva alegaţiuni. Terminul mediu, interesele compuse, calcularea factorilor, discontului, a hărăţilor de stat, a acţiilor. Partea V. şi inducerea contului curent, contabilitatea industrială etc. broşat C. 1-20, legat în pânză C. 1-60

Cărţi auxiliare şi diverse.

Dicţionar german-român, pentru şcoală şi conversaţiune de Th. Alexi, 5 ediţ. broş. C. 3-60 — român-german, 2 ediţ. prelucrată şi completată. S'a aplicat în parte ortografia Academiei Române dela 1904, exclusiv cea mai nouă ortografie germană, broş. C. 4-50

Amândouă părţile legate într'un volum elegant în piele C. 10—

Caractere morale, exemple şi sentinţe de Ioan Popoaia, profesor, broşat C. 2—

Încercări în literatură, de I. A. Lăpădat, br.—50

Despre metri în poeziile lirice alui Horaţiu, de I. Lengeru broşat C. —20

Instrucţiuni populare, despre datorităţile şi drepturile de dare, de W. Niemandz, broşat C. —60

Bucătăreasa naţională, carte de bucate cu 1465 de reţete, de J. C. Hinescu, broş. C. 1-60

Păţaniile mult cercatei Griselde, istorioară morală prea interesantă, de Hinescu, broş. —12

Mănunchiu de flori, Colecţie de poezii şi cântece vechi de Nic. Oancea, broşat C. —20

La tipografia şi librăria A. Mureşianu se află de vândare următoarele:

Cărţi literare apărute din ediţia „Minerva“, Bucureşti.

N. Petra-Petrescu. Ilie Marin, istorioară pentru tinerime, localisată după nemţesce. 193 pag. Preţul cor. 1.50

Vasile Pop, „Domniţa Viorica“ roman. Preţul 2 cor. (plus porto ban) 20

M. Salodeanu. „Floarea Oflită“, roman. Preţul 2 cor. (plus porto ban) 20

Ştefan Iosif, „Credinţe.“ Poezii à cor.) 1.5

Em. Gârleanu-Emilgar, „Bătrânii“, schiţe din viaţa boerilor moldoveni 1.50

Eugeniu Boureanu. „Povestiri din copilărie“. Preţul à . . . cor. 1.50

M. Eminescu, Poezii postume, ediţie nouă, 263 pag. cu note. Preţul c. 1.50

N. N. Beldiceanu. „Chipuri dela Mahala“ Conţine 305 pag. Preţul cor., 1.50

Ion Manolache-Holda. Feţe, portrete schiţe şi nuvele, ediţie I. 316 pag. Preţul Lei 1-50

Il. Chendi. „Fragmente“. Un şir de interesante articole (informaţiuni literare), şi sunt o continuare a volumelor „Preludii“ şi „Foiletone“ scrise. 246 pag. Preţul . . . Lei 2.50

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori şi când pe timp mai îndelungat seu lunar.

Vite nobilitate

liferăază cu garanţie, asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulţi ani recunoscută ca prima şi foarte solidă:

Prima Pepinerie cu vite nobilitate de pe Târnava.

Proprietar, FR. CASPARI, Mediaş (Ardeal).

Cereşi Catalogul preţurilor!

Catalogul conţine scrisori de recunoştinţă din toate părţile ţării. Fiecare proprietar de vie se poate convinge, înainte de a comanda de soliditatea firmei adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

[8012,1—47.]

În 6 zile la AMERICA.

Transport de persoane în TOATE PĂTURILE DIN LUME.

Cereţi clarificări şi îndrumări. E de ajuns carte postală.

Răspundem româneşte.

FALK et Comp.

Secţia românească.

Hamburg.

Strada Raboisen Nr. 30.

Cântarea înaltă sufletul!

George Dima: Cele mai frumoase compoziţiuni de caracter bisericesc şi lumesc pentru cântare şi pian, coruri mixte şi de bărbaţi etc. ale acestui măiestru al muzicii au apărut la H. ZEIDNER în Braşov. Catalog gratuit!

În aceeaşi librărie este un sortiment bogat de cărţi literare româneşti, de utensilii pentru scris şi desen, deposit de hârtie, şi despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

(2805,25—52.)

FISCHER + COMP. NAGYENYED.
PEPINERIE-DE-POMI-SI-VITE

32.000 PRUNDE BISTRITA.
 100.000 CELE MAITRE VITE PENTRU SPALIERE.

150.000 POMI RODITORI
 1.000.000 SUJETE
 1.000.000 PLANTE PENTRU GARD VIU
 ARBORI DE PROMENADA, ARBORI DE ORNAMENT, ROZE, FRUSTE CU BOABA, CONIFERI ETC.

1 MILION ALTOAE DE VITE, VITA DE VIIE EUROPEANASI AMERICANA CU SI FARA RADACINA.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC
 a lui **MUSCHONG** din Baia Buzias

— modern instalat — afară de Kartel livrează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC
 natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buzias renumite în toată lumea, pentru fabricarea de apă gazoasă, cărciumarilor, și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.
 Serviciu demn de încredere și conștientos!
Apă minerală și apă vindecătoare
 în sticle de 1/4 și 1/2 litru.

Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și băgioă.
Apă de masă de rangul întâiu!
 Informații se dau cu plăcere din partea
Muschong's Kohlenäure-Werke und Mineralwasser-Versand in Buziasfürdő.
 Adresa telegramelor: **MUSCHONG BUZIASFÜRDÖ.** — Inter. Telef. 18.

»Romana«
 este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon.

»Romana« dans de colônă în 5 figuri. *Descrișă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“), de *Tunarul din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei côle de note (muzica „Romanei“ cu explicații) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

»Romana« se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

KEINE MASCHINE!
FLÜSSIGES LEUCHTGAS

BLAUGAS.
 In Flaschen fertig geliefert!

Schönste Beleuchtung.

Ueberall anwendbar.
GEFAHRLOS!
Keine Behandlung!
 Aufklärung erteilt gratis
 Flüssiges Leuchtgas-Fabrik
 Ozinkota (Budapest).

Magazin de încălțăminte
ALFRED IPSEN
 Brașov, Strada Vămei 36, vis-à-vis de Cafeneana Transilvania (Halta Tramvaiului.)

Mare asortiment și deposit bogat de Ghete pentru stradă, Sport, de lucru și de lux, potrivite după picior și cu prețuri foarte ieftine.

Specialitate: Ghete fine cu sic lucrate după măsura și metod ortopedic. — La comanda de afară ajunge trimiterea unei ghete vechi ca măsură.

Reparaturi
 se fac prompt și ieftin.

Institut indigen. **Banca de asigurare „TRANSILVANIA“ din Sibiu**
 întemeiată la anul 1868

în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:
 — contra pericolului de incendiu și exploziune, —
 edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.
 — asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.
 Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **94,975.294 cor.** Capital asigurat asupra vieții: **9,239.195 coroane.**

Dela întemeiere institutul a solvit:
 pentru despăg. de incendii **4,295.120-15 e.**, pt. capitale asig. pe viață **3,760.810-21 e.**

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 etagiul I., curtea I., și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Antreprize de pompe funebre
E. Tutsek.
 Brașov, Strada Porții Nr. 3.
 vis-à-vis de Băcănia Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vênêt, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se execută prompt și ieftin, i au asupra-mi și transporturi de morți în străinătate.

La casuri de morțe a se adresa la **E. Tutsek.**

Cruce seu stea duplă electro-magnetică
 Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă și invioreză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boala se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, impiedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țiuțituri de ureche, bătaie de inimă, sgârcoiri de inimă, asmă, auțul greu, sgârcoiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, recoală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, însomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate* Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimitie banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de bre-ce „Oiasul-Volta“* atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e **8 cor.** Pretul aparatului mic e **6 cor.**
 folosibil la morburii, cari nu sunt folosibil la copii și femei de mai vechi de 15 ani. constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țeră și streinătate etc.
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.